

48e jaargang no. 9, september 1987

ONZE VOGELS

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
bank AMRO rek.nr.: 46 89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, Jos van de Walle
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.

2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.

Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouweeweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.

District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.

District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.

District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.

District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.

District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.

District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 15 22.

District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 1 31 17.

District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Kasteel Traverse 198, 5701 NR Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.

District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 73 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55.

Tropen, parkieten etc.:

P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.

Zangkanaries:

W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

J. Broere, Jongbloedln. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

B. Kerseboom, Piet Heinlaan 9,
3951 CP Maarn, (03432) 20 83.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

H.W. Wareman, Kastanjeln. 13,
4793 AW Fijnaart 01686-3314.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

L. van Santen-Bergmaier, Mandenmakerslaan 31,
3454 DB De Meern, telefoon (03406) 6 37 11.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnement OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere richtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

WARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Drapeniers-Jonk 144, 7326 AG Apeldoorn.

FORM- EN POSTUURKANARIES aan: J. Kuiper, N. Marisstr. 2, 2282 SP Rijswijk.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 1847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 3384 EA Wilhelminaoord.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: V. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a, 1677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Jeen retourporti, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer 4-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 19 oktober 1987.

IN DIT NUMMER

	pag.
Amazone agilis	388
Hoe groot en hoe klein mag een zebravink zijn?	391
De Bergparkiet	393
Jonge vogels	394
De volière van de maand	399
Groene aratinga's	400
Wijzigingen/aanvullingen standaardvorm en postuurkanaries	402
Jacana's	404
Kleurkanaries, De standardeisen in praktijk	405
Kalender 1987, De Goudvoorhoofd-parkiet	406
Het kweken met Europese Wildzangvogels, nu meer dan ooit	406
Icteridae	408
De Granaatastrilde	410
Agapornis roseicollis in lutino en cinnamon	413
Tacazze nectarvogel	416
De Leeuwerikvink	416
Ervaringen met Roodkuifkardinalen	417
Ervaringen met Roodrugparkieten	418
Enterse vogelvrienden schenken volière	418
Roodsnavel Kitta	419
Weet u dit	419
Blauwe zeedistel	429

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
F. Thijssen Mill, Internationale Hobby-boekhandel,	
Wolro, Exclusief, Kees van der Borst,	
W. Stijger Heemskerk, Maroy-Zoo	390
Vogel '88	393
Vogel '88	405
Parkietenclub	418
Vraag en aanbod	420
Puik	421
K.B.O.F.	422
Blankestijn, Wovo, Vogelhuis Kloeg, Corbeille bv	423
Fauna Metaalwaren b.v.	424
True-Lite, Langhout's Dier-Home, CèDé eivoeders	425
Langhout's Dier-Home, Cley, ESVE	426
Fauna Metaalwaren b.v.	427
Meppel, Geza sept, Van Keulen	428
M. Borgstein-Wamel, Orni-Mondo,	
Fauna Metaalwaren b.v.	429
Siem van 't Hart, Gehu-kooien	430
Dijks, Animal	431
Witte Molen	432

Foto voorplaat: Amazone agilis

Foto: Walsrode/Müller

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

Amazona agilis

Dat de vogel die op de voorplaat staat afgebeeld een amazone is zal niet iedereen direct zijn opgevallen. Het is dan ook niet een vogel die als kenmerkend voor dit geslacht kan worden gezien.

Hij is betrekkelijk klein – 25 cm – en lijkt op het eerste gezicht meer op een Pionus, maar toch hebben de systematici hem op grond van verschillende kenmerken bij de amazones ingedeeld.

Het verenkleed is vrijwel volledig donkergroen, waardoor hij een enigszins saaie indruk maakt. Zijn zeldzaamheid maakt hem dan ook aantrekkelijker dan zijn kleurenpatroon. Ik kan hier echter rustig stellen dat deze amazone voor ons als liefhebber niet beschikbaar is. Hij staat op de lijst bij de Wet Beschermde Uitheemse Diersoorten en mag zonder onthefing dus niet worden gehouden. Deze amazone is in het verleden hier zeer zelden en sporadisch ingevoerd, zodat er in West-Europa op een enkele plaats mogelijk één of enkele in een voliere zitten. Kweekresultaten zijn er in Europa nog niet mee behaald zodat het bezit ervan voor de geïnteresseerden nog lang een vrome wens zal blijven.

Zijn zeldzaamheid is waarschijnlijk ook één van de redenen waarom deze vogel

niet een ingeburgerde Nederlandse naam heeft. Aangezien dit voor meer amazones geldt wordt hiervoor wel de Latijnse naam gebruikt. Dit heeft als grote voordeel dat er geen misverstanden kunnen ontstaan. Wilt u toch een Nederlandse naam voor de Amazona agilis weten, dan kan ik u zeggen dat 'zwartsnavel amazone' het meest wordt gebruikt. Een enkele keer wordt hij ook wel Jamaica amazone genoemd, maar dan ontstaat er al weer gauw verwarring omdat ook de Amazona collaria – die eveneens op Jamaica voorkomt – wel zo wordt genoemd.

Waarschijnlijk is de A. agilis één van de weinige amazones waaraan het geslacht duidelijk te herkennen is. Meerdere auteurs melden dat de mannen waarschijnlijk rood in de vleugels hebben (net als bij

voorbeeld de Amazona albifrons) en de poppen niet. Omdat er zo weinig over deze vogel bekend is is dit nog niet met volledige zekerheid vastgesteld. Ik heb zelf een aantal van deze vogels in de hand gehad en daarbij is mij inderdaad gebleken dat sommige wel rood en andere geen rood in de vleugels hebben. Van dergelijke exemplaren zou het geslacht endoscopisch moeten worden vastgesteld om hierover volledige zekerheid te krijgen.

Natuur

Zoals u hierboven al wel duidelijk zal zijn geworden komt de A. agilis alleen maar voor op het eiland Jamaica. Hij bewoont daar bergachtige gebieden waar het vochtig is. Het komt op de West-Indisch eilanden niet veel voor dat op één of twee soorten amazones zijn aan te treffen; op Jamaica is dat echter het geval. De Amazona collaria heeft daar voorkeuren voor wat hogere gebieden, hoewel ze samen wel eens groepen vormen.

Amazona agilis houden zich op in groepen van vijf tot dertig of soms meer. Aangezien ze in de boomtoppen naar voedsel zoeken

of daar zitten te rusten zijn ze erg moeilijk te zien.

Hoewel deze vogels hun biotoop hebben in het meest ontoegankelijke gebied van het eiland is er toch al jaren een afname te constateren. Jamaica is een eiland van 10962 km² en is met een inwonertal van 192 per km² dichtbevolkt te noemen. Daarbij ontwikkelt het zich van een agrarische naar een industriestaat, terwijl ook het toerisme aanzienlijk is toegenomen. In het binnenland wordt op grote schaal veeteelt bedreven, en dat leidt tot een 'verstopping' van het struik- en boslandschap.

Er worden steeds meer wegen aangelegd om delen van het eiland te ontsluiten. Verder is de winning van bauxiet een toenemende bedreiging. Voor een groot deel van Jamaica zijn hiervoor concessies verleend aan mijnbouwmaatschappijen. Als deze ontwikkelingen doorgaan zijn het er donker uit voor de soorten die hier thuishoren.

De voeding bestaat uit vruchten, bessen, zaden, noten, bloesems en waarschijnlijk bladknoppen.

In 1978 is er voor het eerst mee gekweekt door Ramon Noegel in Florida. Toen werd er één jong groot. Hij importeerde in 1977 vier exemplaren, drie mannen en een pop. Helaas ging de oude pop in 1987, nadat het jong was uitgevlogen dood, zodat er daarna moest worden gewacht tot de jonge vogel (die een pop bleek te zijn) kon paren met één van de andere mannen.

Onderzoek

In het begin van de jaren tachtig werd er een onderzoek verricht naar de status en de voeding van de beide op Jamaica voorkomende amazones in opdracht van de International Council for Bird Preservation. De resultaten hiervan werden gepubliceerd in het augustusnummer 1985 van The Parrot Society. Onderstaand geef ik kort hieruit de belangrijkste zaken weer.

Het onderzoek werd gedaan omdat de ICBP meer informatie wilde over gedrag en voorkomen van de soorten. Beide soorten nemen in aantal af en worden als bedreigd beschouwd, waardoor een nauwkeurigere bepaling van de aantallen noodzakelijk werd geacht.

Aanvankelijk wilde men meer informatie over de voedsel- en rust/slaapgewoonte, om daaruit de populatiedichtheid en af te leiden. Door allerlei omstandigheden bleek het erg moeilijk te zijn de voedsel- en rustgebieden vast te stellen. Daarom werd er uiteindelijk op slechts drie plaatsen in het veld onderzoek gedaan, en werd voor het overige bij allerlei mensen veel informatie ingewonnen. De studieperiode lag na het broedseizoen zodat er geen mogelijkheden waren de broedgewoonten van de vogels te bestuderen.

Er werd onderzoek verricht in halfdicht tropisch bos in bergachtig gebied. De bomen waren ongeveer twintig meter hoog. De dag brak aan om 6 uur en van 5.40 tot 9.00 uur vlogen beide soorten naar hun voedselgebieden. Ze vormden groepen van vier tot acht vogels, hoewel de *A. agilis* ook vaak in paren overkwam. De vlieghoogte was ongeveer 100 meter. Na 8.30 uur begon de trek duidelijk af te nemen. Vervolgens bleef het tot ongeveer 16.00 uur vrij rustig, waarna ze weer terugkeerden naar hun slaapplekken. De meesten werden gezien tussen 18.00 en 18.30 uur, en om 19.00 uur waren ze vrijwel alle voorbij.

Gedurende de studieperiode bestond de belangrijkste voedselbron uit vijgen, die de vogels met één poot vasthielden.

Als nestgelegenheid kiezen de amazones een boom. Er werden verschillende gemeten; de diepte varieerde van 20 tot 100 cm, en de diameter van 25 tot 30 cm. De *A. collaria* zocht vaak een plaats bij de top (tot 20 m hoog) en had een voorkeur voor de dikkere bomen; terwijl de *A. agilis* minder kieskeurig hierin was en vaak een lagere nestopening koos. Ze schraapten spaanders van de wanden waarop dan de eieren werden gelegd. Van de drie tot vier eieren vlogen vaak naar twee jongen uit.

Het broedseizoen van beide soorten loopt van maart tot mei, de broedduur is

Amazona collaria

28 dagen en de jongen vliegen na acht tot tien weken uit.

Het voorkomen van de amazones wordt bepaald door de handel, biotoopvernietiging en het in cultuur brengen van land. Beide soorten worden op Jamaica veel als huisdier gehouden, waarbij enige voorkeur bestaat voor de *A. collaria*. Dergelijke vogels worden vaak jong uit het nest gehaald, of door in de boom te klimmen of door deze om te kappen, waardoor hij als nestgelegenheid verloren gaat. Volwassen exemplaren worden ook wel gevangen met vogelnetten. Ten tijde van het onderzoek waren er amazones te koop op de straathoeken van de hoofdstad Kingston, ondanks het feit dat ze wettelijke bescherming genieten.

Van het oorspronkelijk bos op het eiland is nog slechts 24% over. Het spreekt voor zich dat de toenemende bevolkingsomvang leidt tot een groeiende druk op natuurlijke hulpbronnen als hout. Het instellen van reservaten is daarom gewenst.

Naast het verlenen van mijnbouwconcessies (er is veel bauxiet) en het kappen van

hout vindt er onder meer aanleg van wegen plaats om het eiland open te leggen. Dit zal een bijzonder slechte invloed op tot nu toe ontoegankelijke gebieden hebben.

Om enig inzicht te krijgen in de nog aanwezige aantallen amazones zijn op een drietal plaatsen 's morgens de overvliegende vogels geteld. Dit gebeurde op zes dagen, waarbij per dag slechts op één plaats werd geteld. De tellingen vonden plaats in augustus 1983 (zie schema).

Omdat steeds slechts op één plaats is geteld zijn de werkelijke aantallen duidelijk hoger. Hoeveel is echter moeilijk in te schatten. Wel kan worden geconcludeerd dat het voor deze beide soorten nog niet te laat is, maar dat de handel moet worden beëindigd en dat er een effectieve scherming van de gebieden waar ze voorkomen moet worden ingesteld. De liefhebbers die deze soorten in de voliere hebben hebben de plicht deze amazones voor ons in West-Europa te behouden.

Tekst: Herman Kremer

Foto: Vogelpark Walsrode/Müller

	<i>A. agilis</i>	<i>A. collaria</i>	onbekend	totaal
5-8-1983	49	24	146	219
7-8-1983	84	8	108	200
10-8-1983	10	16	72	99
11-8-1983	12	9	127	138
12-8-1983	117	29	344	490
13-8-1983	102	39	308	449

Hoe groot en hoe klein mag een zebravink zijn?

Zebravinken zoals ze op onze tentoonstellingen te bewonderen zijn komen als zodanig niet in het wild voor. Onze standaardzebravink is een gedomesticeerde vorm van de zebravink uit Australië. Ze wijken qua formaat en model en niet op de laatste plaats qua kleur af van deze wildvorm (*Poephila guttata castanotis*). Het zou goed zijn onze standaardzebravink *Poephila guttata domestica* te gaan noemen. De standaard schrijft een minimum grootte van 10,5 cm voor, de meeste zebravinken zijn echter duidelijk groter. Een lengte van 11 cm is beslist geen uitzondering en er zijn zelfs zebravinken die de 12 cm wel kunnen halen. Je gaat je dan afvragen waar de grens komt te liggen en moeten ze nog groter worden?

Enkele jaren geleden kwam plotseling de Timor zebravink (*Poephila guttata guttata*) op de tentoonstellingen. In formaat, kleur en tekening weken deze zebravinken(jes) sterk af van onze standaardzebravink, maar ook t.o.v. de Australische voorouders van onze zebravinken wijken ze af in formaat, ze zijn kleiner. Verder is de zebravinktekening op de borst veel vager, bovendien zijn de Timors bruiner van kleur. Als laatste wijkt ook het geluid dat ze maken duidelijk af.

Als tentoonstellingsvogel worden ze door de NBvV niet erkend, worden er toch Timors ingezonden dan worden ze volgens de standaard gekeurd. Het resultaat is dan natuurlijk een lage waardeering, de kans is niet denkbeeldig dat om die reden de Timor zebravink langzaam als voliërevogel zal uitsterven wat natuurlijk wel jammer zal zijn.

De wildvorm uit Australië is voor ons, als wij ze al zouden kunnen krijgen verder ook niet belangrijk als TT-vogel omdat die zeker nooit zal worden opgenomen in de standaard. Wij houden het voorlopig dus maar op onze standaardzebravink. Wij zijn al jaren doende geweest om een zo groot en fors mogelijke zebravink te kweken en wij mogen als zebravinkkwekers trots zijn op het resultaat. Internationaal staan de Nederlandse zebravinken zeer hoog aangeschreven en dan niet uitsluitend om de diverse kleurvarianties.

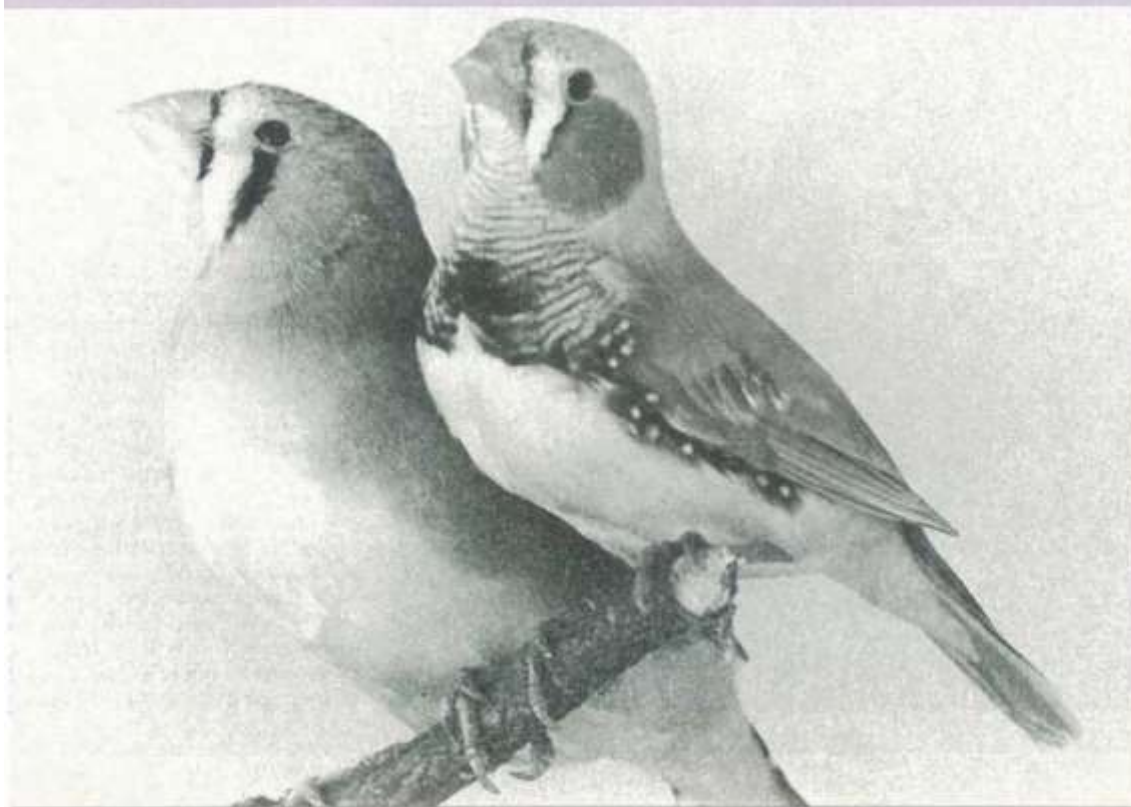
Wanneer het lukt via gerichte (lijn)kweek de formaatgrens naar boven te verleggen, moet het ook mogelijk zijn om die grens naar beneden te verleggen. Op diverse tentoonstellingen kunnen wij zebravinken aantreffen die duidelijk veel kleiner zijn dan de vogels die als stan-

daardzebravink door het leven gaan. Enkele jaren geleden ben ik begonnen om zebravinken te kweken die veel kleiner zijn dan de geëiste 10,5 cm. Voor ogen staat een zebravink ter grootte van een goudbukje, ik denk dat het nog gaat lukken ook. Als TT-vogel zullen wij er waarschijnlijk (nog) niet erg veel aan hebben omdat ook deze zebravinken volgens de standaard zullen (moeten) worden gekeurd. Toch heb ik er lol in en van tijd tot tijd zullen we kunnen zien hoe ver de kweek van deze mini's is gevorderd en misschien worden ze nog eens erkend naast de 44 kleurslagen die wij kennen.

Dat de laatste jaren erg veel is bereikt door de zebravinkkwekers kunnen wij jaarlijks waarnemen op de Internationale zebravinken-TT te Soest. Hier worden 11 tot 12 honderd topzebravinken uit Nederland, Duitsland, België, Frankrijk en Zwitserland ingeschreven. Voor zebravinken liefhebbers is een bezoek aan deze show zeker aan te bevelen.

Ondanks overigens al die nieuwe kleurslagen van de laatste jaren zal blijken dat de klassieke kleurslagen zoals normaal grijs, normaal bruin, grijze bleekrug, zwartmaskers en niet te vergeten de witten in grote getale aanwezig zijn en ook vaak de meeste punten behalen.

Hans Klören

De Bergparkiet

*Polytelis
anthopeplus*

De belangstelling voor de bergparkiet schijnt de laatste jaren wat teruggelopen te zijn, vandaar dit artikel.

Zoals u op de kleurafbeelding ziet is het een prachtige vogel, helder geel van kleur en met z'n 38 tot 43 cm beslist niet klein te noemen.

De soort komt in grote delen van Australië voor, volgens de lectuur twee populaties in van elkaar gescheiden gebieden. De ene zou wat geleer zijn dan de andere.

De mannelijke exemplaren zijn helder-geel met op de vleugels een weinig kar-

mijnrood, grijze poten en roodkleurig snavel. De pop is veel groener van kleur en daardoor al redelijk goed van de man te onderkennen. Het grootste verschil echter het duidelijkst te zien aan de staartkleur.

Bij de man is deze langs onderen volledig zwart en bij de pop zijn die staartpenne roze omzoomd, terwijl de bovenstaart bij de man meer blauwachtig is en bij de pop groenachtig.

Over het algemeen zijn bergparkieten rustige vogels die overigens wel in een ruime vlucht moeten worden gehouden. Ze moeten naar mijn mening een behoorlijke vliegruimte hebben en een vluchtvoliërelengte van zes meter is dan ook gewenst. Aan het begin en het einde van die voliëre bevestigen we een zitstok zodat de vogels gedwongen zijn de volledige lengte vliegend te overbruggen.

Alhoewel ze niet vechtlustig zijn, is het wel verstandig om ze per paar apart te houden. Wel is het mogelijk om kleine vogels, zoals bijvoorbeeld wat kanarie wildzang of tropen van die grootte, diezelfde ruimte onder te brengen.

Van de drie leden tellende familie Polytelis, is de bergparkiet in de jaren zeventig wel het meest gehouden. Daarna is de barraband wat meer in de belangstelling gekomen en thans is dat de prinses van walesparkiet vooral ook doordat bij de laatste soort er mooie mutaties zijn or-

taan zoals de gele en de blauwe variant. Bergparkieten dienen een zo gevarieerd mogelijke voeding te krijgen. Bij te eenzijdige voeding ontstaat er zwakte in de pooten. In de natuur broedt deze vogel zich ook met wat nectar en bloesems en zo zullen wij er voor zorgen om in het zachtroer wat honing te doen. Ook regelmatig een appel wordt met graagte opgenomen. Als zaden verstrekken we een goed nensel voor parkieten met in beperkte mate wat zonnepitten. Bij een teveel aan zonnepitten worden de vogels gauw te vet en zal de paardrift afnemen.

Om tot voortplanting te komen zullen de bergparkieten zo'n twee jaar oud moeten zijn. Ze hebben een in verhouding groot nestblok nodig met een invliegkat van 7 tot 8 cm doorsnede. Op een laagje vermolmd hout worden 5 tot 6 eieren gelegd die door de pop gedurende 21 dagen worden bebroed. Terwijl de pop broedt, brengt de man haar in het nestblok wat snavelkost, dit meerdere malen per dag. Het is mij gebeurd dat ik gedurende twee weken de pop niet te zien kreeg.

Beide ouders hebben veel werk aan het grootbrengen van de jongen, vooral als er vijf of zes zijn. Ze nemen heel wat op en vandaar dat we er wel voor moeten zorgen dat ze twee maal per dag vers en voldoende opkvoeder krijgen. Geven we te weinig van dat eivoer en zijn ze vooriamelijk aangewezen op zaden, wordt het beslist een tegenvaller. Ook groenroer mag niet ontbreken, het is bijzonder waardevol voor de jongen. Vijf tot zes weken blijven de jongen in het nest en als ze dan uitvliegen moeten we wel voor de nodige rust in de omgeving van hun vóóre zorgdragen. Jonge bergparkieten zijn erg schrikachtig en omdat ze in een ergelijke situatie dan krachtig en snel op de vleugels gaan kunnen ze zich gemakkelijk te pletter vliegen tegen het gaas of

ander obstakel. Echter na enkele dagen komt hierin snel verandering en worden ze allengs rustiger, later zelfs tam tegenover hun verzorger.

De jongen lijken heel sterk op de volwassen pop maar bij een goede belichting en een wat geoefend oog is al gauw te zien, met name aan de gele kleur, wat mannen en wat poppen zijn.

Als u van plan bent om bergparkieten aan uw kollektie toe te voegen, wil ik u de raad geven om nooit en te nimmer een ouder zogenaamd kweekpaar te kopen. Het beste is om met jonge vogels te beginnen en liefst met meerdere paren die u bij verschillende liefhebbers koopt. Laat de vogels dan zelf uitmaken wie zich bij wie voegt, dat leidt vlugger tot succes. Hierbij hoop ik dat u dan vogels koopt van eerlijke liefhebbers. Zelf heb ik wat dat betreft er geen gelukkige ervaringen aan overgehouden. Nu is het niet mijn bedoeling u te vervelen met negatieve zaken, maar om u te laten zien hoe het verkeerd kan gaan, immers een gewaarschuwd man telt voor twee.

Doordat er ruim vijftien jaar terug nog een behoorlijk bedrag voor een paar bergparkieten betaald moest worden, zou een eerlijk verkoper van groot belang zijn. Daarom ging mijn vertrouwen uit naar iemand die ik goed kende en waar ik ook regelmatig contact mee had. Deze liefhebber had reeds vele jaren ervaring en op een gegeven moment vlogen er zes jonge bergparkieten uit. Uit die jongen zouden gemakkelijk twee koppels te vormen zijn, de ouders waren onverwant dus broer maal zuster zou geen kwaad kunnen. Ik geloofde dat ook nog! Ik kon ze echter niet gelijk meenemen want volgens zeggen waren de jongen nog niet zelfstandig genoeg. Ik hoefde mij nergens zorgen over te maken, de vogels zouden mij ten gepaste tijd worden thuisbezorgd. Eindelijk was het moment dat er

vier exemplaren werden afgeleverd, het moesten twee koppels zijn. Nadat ze eenmaal rustig bij mij in de voliere zaten en ik ze op mijn gemak en goed kon bekijken, merkte ik op dat er maar bitter weinig verschil tussen de vogels was te zien. Volgens mijn gevoel waren het vier mannen. Mijn zogenaamde vriend verzekerde mij echter dat ik er zelf nog te weinig zicht op had en dat ik later wel zou merken dat het twee koppels waren. Later is mij wel gebleken dat die vriend twee koppels voor goed geld aan een ander had verkocht en de vier mannen aan mij ook als koppels had overgedaan. Ik vind dat erg. Vele maanden heb ik de vogels geobserveerd en het waren inderdaad mooie grote mannen. Uiteindelijk kon ik een van die mannen verkopen en voor goed geld extra van een kweker een meerderjarige pop kopen. Die vogel was niet geringd dus of ze drie of vijftien jaar was, was niet te zien.

De pop toch gekocht en haar bij de drie mannen geplaatst. Het eerste seizoen zat ze heel veel in het nestblok maar eieren bleven uit. Ik liet mij wijsmaken dat bergparkieten moeilijke vogels zijn die niet zo gauw als ik zelf wel wenste tot voortplanting zouden overgaan. Het tweede seizoen meldde zich aan en hetzelfde spel herhaalde zich. Ik waagde het er op een tweede pop te kopen waarmee ik het derde seizoen inging. Het had allemaal lang geduurd, maar uiteindelijk verkreeg ik dan vier jonge bergparkieten.

Beste lezer, zo negatief als ik heb ervaren, loopt het, gelukkig maar, niet altijd. Naast zij die zich onsportief gedragen, zijn er gelukkig altijd ook weer waar je wel van op aan kunt.

VOGEL '88

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND

Van 14 t/m 17 januari 1988
in HET TURFSCHIP te BREDA

Een échte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met een zeer
groot aantal
parkieten.

JONGE VOGELS

Bij vogeljongen denken wij onmiddellijk aan nestblijvers en nestvlieders. De eerste blijven enige tijd in het nest om daar door de ouders verzorgd te worden, terwijl de nestvlieders reeds enige uren na het uit het ei komen het nest voorgoed verlaten.

door prof. dr. A. Stolk

Zoals bekend zijn de nestblijvers in alle opzichten afhankelijk van de ouderzorg. Dat wij onder bepaalde omstandigheden (bij verlies van de ouders bijvoorbeeld) als surrogaatouders kunnen optreden en de voeding en bescherming van die hulpeloze wezentjes op ons kunnen nemen, doet aan die uitspraak niets af of toe. Ogen en oren van de jongen zijn volledig gesloten en al zouden ze in een luilekkerland van voedsel verkeren, ze kregen daarvan toch niets in de maag. De zangvogels behoren hiertoe en hun jongen zijn aanvankelijk vaak naakt.

Met de nestvlieders is het heel anders gesteld. Wij denken daarbij aan kippen, eenden-, ganzen- of zwanenkuikens en we weten maar al te goed dat die na het uit het ei komen al spoedig rondscharren om (beweeglijk als ze zijn) voedsel te zoeken. Wat een verschil met een uit het nest gevallen spreuuf of mus!

Opmerkelijk is nu dat bij jonge zoogdieren in principe hetzelfde wordt aangetroffen. Zo kunnen geitjes, lammeren, veulens en kalfjes met de nestvlieders onder de vogels worden vergeleken. Daarentegen blijken de jonge honden en katten, jonge eekhoorns, muizen en ratten het nestblijvertype van de vogels te vertonen. Zoals bekend worden zij met gesloten ogen en oren, alsmede volkomen naakt geboren.

Twee verschillende jeugdvormen bijgevolgd, waarin we een treffende parallel kunnen zien. Speuren we echter naar diepere relaties, dan komt onmiddellijk een belangwekkende tegenstelling aan het licht en komen we tot de conclusie, dat wij die parallel helemaal niet mogen trekken. Wat is namelijk het geval? Een kleine uitwijding over de zoogdieren blijkt hier noodzakelijk te zijn.

Die aan de top van de dierenreeks zich bevindende dieren kunnen op grond van hun relatieve hersenmassa en hun vorm in lagere en hogere vormen worden ingedeeld. Apen, walvissen, robben en hoefdieren worden daarbij als hogere vormen

Kuiken van een tot de hoenderachtigen behorende nestvlieders, dat reeds na enige uren kan lopen en voedsel oppikken.

beschouwd en ratten, muizen, spitsmuizen en egels als lagere. De blindgeborene nestblijvers blijken steeds tot de lagere vormen te behoren en de nestvlieders tot de hogere vormen, de zoogdieren met name, de mens inclusief.

Delen wij de vogels in op grond van hun relatieve hersenmassa en lichamelijke ontwikkeling, dan krijgen wij hier precies het omgekeerde te zien. De hoogst-ontwikkelde vogels met een grote hersenomvang (zoals uilen, spechten, papegaaien en zangvogels) hebben zonder uitzondering volkomen hulpeloze, nestblijvende jongen. Daarentegen treffen wij juist bij de laagst-ontwikkelde vormen met een geringe hersenomvang (steltlopers, eenden, ganzen, zwanen en hoenders bijvoorbeeld) nestvliedende jongen aan.

Wij kunnen dus vaststellen dat jongen die als nestblijvers worden geboren, bij de zoogdieren kenmerkend zijn voor een lage of primitieve ontwikkeling en bij de vogels juist voor een hoge, en dat nestblijvers juist bij hoger-ontwikkelde vogelsoorten en bij laag-ontwikkelde zoogdieren worden gevonden.

Een merkwaardige conclusie met een complete tegenstelling, die natuurlijk on-

middelijk vragen oproept naar de oorzaken daarvan. Een feit is immers dat twee verwant lijkende ontwikkelingsstadiën een totaal verschillende plaats in het ontwikkelingspatroon van deze diergroepen hebben. Waarom?

Ontwikkeling	Nestvlieders	Nestblijver
Laag	Vogels	Zoogdieren
Hoog	Zoogdieren	Vogels

Schema. Relatie van de ontwikkeling en het type van jongen bij vogels en zoogdieren.

Hier komt de afstamming in het geding want als 'e'en ding zeker is, dan is het wel dit, dat het een en ander te doen heeft met de ontwikkeling van de diergroepen in de tijd.

Zoals bekend stammen de vogels van reptielachtige voorouders af. De ontwikkeling van het ei kan ons in dit opzicht heel wat

leren. Een logisch gevolg hiervan is, dat de oudste vogelsoorten in hun ontwikkeling nog een grote overeenkomst met de reptielen zullen hebben gehad. Zonder uitzondering brengen de reptielen karakteristieke nestvlieders ter wereld. O grond daarvan kan met absolute zekerheid worden aangenomen, dat een bij de geboorte goed-ontwikkelde jong, dat over zijn zintuigen beschikt en zich geheel zelfstandig kan voortbewegen, ook spronkelijk ook voor de vogels typeren zal zijn geweest. Dergelijke nestvlieders worden bij struisvogels, eenden, ganzen, zwanen en hoenders aangetroffen. Nestblijvers moeten zich bijgevolg eerst tijdens de verdere ontwikkeling van de vogels hebben ontwikkeld.

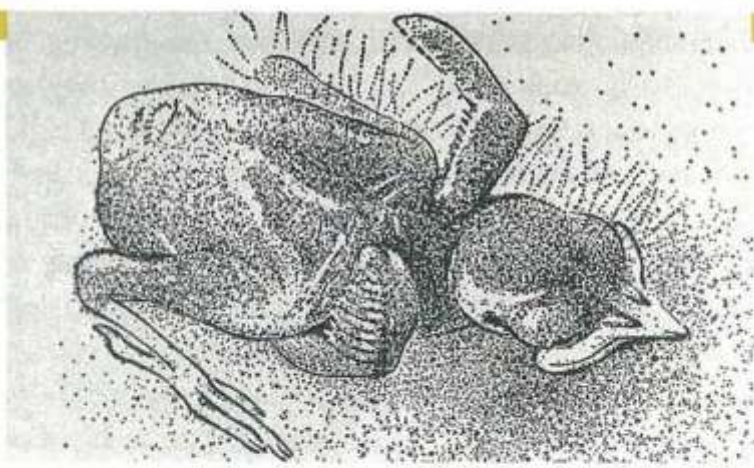
Een vergelijking met de zoogdieren kan ons de vogels beter doen begrijpen. Zoals bekend stammen ook de zoogdieren van reptielachtige voorouders af. Van de vroegste fasen van deze afstamming e

over de eieren van de vroegste zoogdieren is hoegenaamd niets bekend. Evenmin weten wij iets van de ontwikkeling van de reptielen, waaruit de zoogdieren zouden kunnen zijn ontstaan. Misschien komt u in dit verband met die twee merkwuurde Australische zoogdieren voor de dag: het vogelbekdier en de mierene-gel, die op vogeleieren lijkende eieren leggen. Toch bewijst dit in het geheel niets met zekerheid met betrekking tot de voorouders van de zoogdieren. Genoemde soorten blijken immers zeer verre, sterk van de andere zoogdieren verschillende verwanten te zijn.

Goed beschouwd is over de manier waarop de eerste zoogdieren zich hebben ontwikkeld, niets met zekerheid bekend. Vast staat slechts dat bij alle oude zoogdiertypen hulpeloze nestblijvers worden aangetroffen. **De conclusie is daarom gerechtvaardigd, dat de hogere zoogdieren door verlenging van de draagtijd in het moederlichaam van deze nestblijvers tenslotte nestvlieders hebben gemaakt.** Eigenlijk op dezelfde manier als bij jonge geiten, lammeren, kalveren en veulens, die immers eerst geboren worden, als ze zich redelijk kunnen voortbewegen. Beide ontwikkelingstoestanden bij de geboorte (nestvlieders en nestblijvers), die zowel bij de zoogdieren als bij de vogels worden aangetroffen, blijken zich in deze diergroepen in de loop van de geschiedenis totaal verschillend te hebben ontwikkeld. Wat in het ene geval het eindstadium is, blijkt in het andere juist het uitgangspunt te zijn.

Willen wij ons voorstellen hoe de nauwe aan de reptielen verwante, primitieve vogels zich hebben ontwikkeld, dan is in de hedendaagse vogelwereld een fraai voorbeeld te geven: de tot de grootpoot-hoenders behorende soortengroep van het geslacht **Megapodius**. Deze merkwuurde vogels worden op eilanden in de Stille Oceaan en in het indo-maleisische gebied aangetroffen. De eieren worden in het warme zand langs de kust gelegd of in de humus van de tropische bossen. De opvallend grote eieren worden door de vogels zelf niet bebroed. Het jong komt na ongeveer negen weken uit, zit volledig in de veren en kan dan zonder hulp van zijn ouders volkomen voor zichzelf zorgen. Het is eigenlijk precies dezelfde toestand als wij bij het merendeel van de reptielen krijgen te zien. Een ideaal overgangsstadium bijgevolg.

Een eerste inzicht in de tegenstelling nestvlieders en nestblijvers is door de stu-

Hulpeloos jong van een nestblijver, dat slechts schaars met dons is bedekt.

die van de ontwikkeling van de hersenen te verkrijgen. Bij een dicht bij de reptielen staande, laagst-ontwikkelde vogels kan in korte tijd een zenuwstelsel worden gevormd, dat het vogel jong in staat stelt om vrij zelfstandig onder de bescherming van de ouders te leven. In een grensgeval zoals dat van de grootpoot-houders blijkt zelfs de ouderzang volkomen te vervallen. Hoger-ontwikkelde vogels-hersenen komen bij de kraaiachtigen en de papegaaien voor, alsmede bij de vinken en mezen. De ontwikkeling daarvan vraagt meer tijd, tijdens welke het jong zich nog niet zelfstandig en vrij kan bewegen. De voorhersen vormen het oriënteringsorgaan bij uitstek en is bijgevolg bijzonder belangrijk voor de verhouding tot de wereld om ons heen. Bij de laag-ontwikkelde vogels groeien die voorhersen na het uitkomen nog met ongeveer het drie- of viervoudige van de omvang bij de geboorte. Bij hoger-ontwikkelde vogels zoals kauwen, eksters en raven nemen die voorhersen echter nog tot ongeveer het dertigvoudige van hun oorspronkelijke omvang toe. De grote hersenen van een jonge oehoe nemen na de geboorte met het vijftienvoudige van de oorspronkelijke omvang toe en die van een jonge parkiet met het twintigvoudige.

Uitgebreid vergelijkend onderzoek wees uit, dat een groei van de grote hersenen met minder dan vijf maal de omvang bij de geboorte kenmerkend voor nestvlieders is, terwijl bij nestblijvers de groei van de grote hersenen tenminste vijfmaal de oorspronkelijke omvang bedraagt en gewoonlijk nog wel wat meer. Gedurende de tijd, die nodig is om de grote hersenen tot het twintig- of zelfs dertigvoudige van de omvang bij de geboorte te doen toenemen, moeten de jongen door de ouders worden verzorgd. Daarvoor is

een toewijding vereist, die uiteraard heel wat groter is dan de nestvlieders vragen. Zoals bekend is het vogelei een gesloten systeem, dat slechts een zeer beperkte ruimte biedt en waarin zorgvuldig afgemeten hoeveelheden voedsel en water beschikbaar zijn. Dit heeft bij de nestblijvers een heel andere verdeling van de ontwikkeling van de organen tot gevolg, dan bij de nestvlieders gebruikelijk is.

In het algemeen ontwikkelen nestvlieders zich vrij harmonisch in het ei, als gevolg waarvan ze zich direct na de geboorte al uitstekend kunnen voortbewegen. Ze blijken dan ook al de beschikking over hun eigen zintuigen te hebben. Daarentegen hebben nestblijvers hun zelfstandigheid volkomen opgeofferd.

Door de oudervogel wordt een aantal functies overgenomen, waartoe de jonge vogel in het geheel nog niet in staat is. De eilim blijkt zich volgens een ander schema dan bij de nestvlieders te ontwikkelen. Zo ontwikkelen de spijsverteringsorganen zich reeds zeer ver, maar veren worden er in het geheel nog niet gevormd. Dit opgeven van een oorspronkelijk harmonisch ontwikkelingspatroon voert tot een bepaalde jeugdvorm, die op zichzelf beschouwd niet anders dan onharmonieus is te noemen. Eerst wanneer wij deze vorm in nauwe samenhang zien met de taak van de ouders, blijkt deze ontwikkeling van onschatbaar belang te zijn. Vergelijken wij twee sterk-uitgelopen voorbeelden, dan wordt alles direct duidelijk. Bij een juist uit het ei gekomen kraai is het gewicht van de darm drie gram en dat van de hersenen drie gram. Een pasgeboren fazantje, dat precies evenveel weegt, bedraagt het gewicht van de darm acht tot negen gram, terwijl de hersenen ongeveer vijf gram wegen. Deze ontwikkeling van de nest-

blijvers, die in vergelijking tot die van de nestvlinders volkomen onharmonisch is, geeft aanleiding tot een reeks nieuwe vragen. Waarom zou voor een pas uit het ei gekropen papegaai of zangvogel de spijsvertering zo belangrijk zijn en niet bijvoorbeeld (zoals bij de eenden, ganzen, zwanen en hoenders de hersenen of de mogelijkheid om zich voort te bewegen)? Ongetwijfeld geeft het antwoord op deze vraag ons een inzicht in de ontwikkeling van de pas uit het ei gekomen vogel. Dit noemen we de **postembryonale ontwikkeling**, die bij de vogels treffende wetmatigheden vertoont.

Pelikanen laten in dit opzicht wat hun ontwikkeling betreft iets heel bijzonders zien, dat hier zeker moet worden vermeld. Als een hulpeloze nestblijver komt een jonge pelikaan uit het ei en hetzelfde kan van de verwanten worden gezegd, zoals bijvoorbeeld de aalscholvers. Volgt men de eerste weken de ontwikkeling, dan krijgt men een uitstekend inzicht in wat de biologische betekenis van een goed-ontwikkeld maagdarmkanaal eigenlijk is. Men kan gerust zeggen dat de jonge vogel die eerste weken als het ware een rigoureuze mestkuur volgt. Het jong mag dan bij de geboorte bijzonder klein en onaanzienlijk zijn, maar het groeit zeer snel tot een enorme baby uit. Geen wonder dan ook, dat hij al na ongeveer zes tot zeven weken het gewicht van zijn ouders (ongeveer tien kilogram om precies te zijn) heeft bereikt. Wat nu volgt moet men eigenlijk zelf hebben gezien, want anders kan men het maar moeilijk geloven. **In de nu volgende periode blijft het gewicht alsmat toenemen.** Als gevolg daarvan blijkt het jong na een periode van zestig tot zeventig dagen vrijwel vier kilogram zwaarder dan zijn ouders te worden. Rekenen wij dit om in cijfers, die op ons mensen betrekking hebben, dan komt eerst goed aan het licht hoe wonderbaarlijk dit eigenlijk is. Het bereikte overwicht moet als reserve worden beschouwd, waaruit allereerst de vorming van het dichte verenkleed in bijzonder korte tijd kan plaatsvinden. Het gewicht van het jong neemt geleidelijk af, totdat het tenslotte evenveel als de volwassen vogelweegt. Echt wel een resultaat om zich de ogen bij uit te wrijven.

De pelikanen staan in dit opzicht zeker niet alleen. Ook vormen ze zeker niet de meest extreme gevallen. Bij stormvogels en andere zeevogels blijken de jongen naar verhouding nog veel zwaarder dan de ouders te zijn. Een fraai voorbeeld

Uit het ei komen van een jonge lachstern.

vormt de noordse stormvogel, waarvan het jong wel ongeveer anderhalf maal zo zwaar als zijn ouders kan worden. Bij een groot deel van de nestblijvers wordt iets dergelijks gezien en zo kunnen in dit opzicht boerenzwaluwen, spreuuen en gierzwaluwen worden genoemd. Nooit echter bij echte nestvlinders.

In het midden van de achttiende eeuw was men al met dergelijke zaken op de hoogte. Door de bekende Franse natuuronderzoeker Buffon werd toen het overwicht van de nestblijvers onder de vogels in getallen vastgelegd. Na het herhaaldelijk wegen van een broedsel zwaluwen, kon hij constateren, dat het gewicht van de jongen tijdens de tweede helft van de nestperiode dat van de ouders overtreft.

De uitgesproken ontwikkeling van het maagdarmkanaal in de embryonale periode blijkt op een overdadige voedselvoorziening direct na het uit het ei komen, afgestemd te zijn. Dit kan blijken uit een verschijnsel dat wel bekend is, maar waaraan gewoonlijk niet veel aandacht wordt besteed. Bij de geboorte wordt de jonge zangvogel (een mees, een vink, een grasmus, een zwaluw of een raaf, om maar enige voorbeelden te noemen) door opvallend gekleurde snavelranden gekenmerkt, terwijl zijn bek opvallende, doorgaans gele, maar ook wel rode of andere kleuren laat zien. Een bijzonder opvallend gedrag begeleidt bovendien dit verschijnsel. Dit wordt bij het op het nest komen van de oudervogel gedemonstreerd en blijkt uit het opensperren van de bek en het rekken van de hals te bestaan. Bijgevolg heeft de jonge zangvogel een instincthandeling verkregen, die tot voeren stimuleert en volkomen aangepast is aan de verzorgingsdrift van de blinde ouders. Legt men het aan- en af-

vliegen van bijvoorbeeld een mezenpaa vast met behulp van een registreerapparaat, dan kan men constateren, dat het aantal voerbeurten per dag precies zo lang blijft toenemen als de verdere ontwikkeling van de opvallend gekleurde signaalapparatuur in de bek voortgaat

In een gering aantal dagen wordt door zo'n ouderpaar iets ongelooflijks gepresteerd. Na het bereiken van het maximale gewicht begint de signaaltekening in de bek heel wat minder opvallend te worden en hand in hand daarmee neemt ook de voerdrijf van de ouders af. Waar in de levende natuur een fraaie aanpassing kan worden gezien, dan toch wel juist hier!

De welbekende koekoek kan ons in dit opzicht ook nog wat leren. Zoals bekend legt deze haar ei in het nest van een zangvogelpaar en is ze gewoon om de zorg voor het jong geheel en al aan de pleegouders over te laten. Een groot aantal zangvogels kan als waardvogel dienen gele kwikstaart, witte kwikstaart, gekraagde roodstaart, zwarte roodstaart, heggemus, grasmus, keep, graspieper, boompieper, grauwe klauwier, kleine ka-

Jonge kluten.

Gecamoufleerd jong en ei van de griël.

rekiel, tuinfluiter en kramsvogel. Dit zijn althans de meest voorkomende pleegouders, maar het onderzoek wees uit, dat koekoekseieren wel in de nesten van ongeveer 180 verschillende vogelsoorten worden gevonden. Overigens zijn er soorten bij, waarbij het slechts bij uitzondering gebeurt en die de jonge koekoek helemaal niet verzorgen. Nu weegt een pasgeboren koekoeksjong slechts twee gram, wat een heel verschil betekent met de ongeveer honderd gram van de vol-groeide koekoek. In een gering aantal weken van het nestverblijf moet bijgevolg 98 gram koekoek worden gevormd. Het volgend voorbeeld heeft betrekking op een geval van een koekoeksei in een kwikstaartnest.

Zo'n kwikstaart heeft een gewicht van ongeveer 23 gram. Bij de geboorte hebben de vijf jonge kwikstaarten een gewicht van samen ongeveer 7,5 gram. Tijdens het nestverblijf zou elk jong tot een gewicht van 23 gram bijgevoerd moeten worden. Voor de vijf jongen komt dit neer op ongeveer 115 gram. Tijdens de verzorgingsperiode moet door de ouder-vogels ongeveer honderd gram kwikstaartsustantie voor de opbouw bij elkaar moeten worden gebracht. Daarvoor moeten de ouders heel wat meer dan dit gewicht aan voedsel aanbrengen, omdat niet alleen de gewichts toename moet worden verzekerd, maar ook de bijzonder actieve stofwisseling van de jongen.

Bij onderlinge vergelijking van de gegeven getallen blijkt het grootbrengen van een jonge koekoek heel aardig met de normale voerprestaties van een kwikstaartpaartje te corresponderen. Overigens was het natuurlijk teveel gevraagd, als door hen hun eigen jongen plus een koekoeksjong moesten worden grootgebracht. Met het oog daarop moet er een

keuze worden gemaakt tussen honderd gram kwikstaartsustantie of honderd gram koekoeksustantie. Allebei is nu eenmaal uitgesloten, zodat het hier eenvoudig om het een of het ander moet gaan. Als gevolg daarvan beslist het aangeboren instinct van het koekoeksjong ten gunste van de koekoeksustantie. Zonder vorm van proces worden de kwikstaartjongen (de pleegbroertjes en zusjes bijgevolg) door het koekoeksjong uit het nest verwijderd, als regel terwijl ze nog in het ei zitten. Dit verwijderen van de kwikstaarteieren of -jongen is bijgevolg een directe voorwaarde voor de overlevingskansen van de koekoek.

Welke verbazingwekkende gevolgen van de verzorgingsdrift van de vogels kan hebben, kan door dit voorbeeld duidelijk worden gedemonstreerd. Overigens mogen die gevolgen vanzelfsprekend niet naar de maatstaven van de menselijke moraal worden beoordeeld, al heeft men dit in het verleden wel degelijk gedaan.

Nu heeft de reeds aangegeven onharmoonische ontwikkeling van het uit het ei komende vogeljong nog andere gevolgen. Door de gebrekkige ontwikkeling van het verenkleed wordt een andere extra-bijdrage van de ouders gevraagd. Zij zijn het immers, die de lichaamswarmte moeten bewaren, die door het vogeljong niet uitsluitend via zijn stofwisseling kan worden opgebracht. Overigens blijkt het verwarmen van een jonge zangvogel heel wat noodzakelijker dan dat van bijvoorbeeld jonge eenden, ganzen en zwanen te zijn. In veel opzichten houdt zelfs de bouw van het nest rekening met deze noodzaak van verwarming. De bijzonder geperfectioneerde nesthygiëne, waaraan de vogelouders zoveel zorg besteden, blijkt volkomen hierop te zijn afgestemd. Het is kort en goed voor een oudervogel onmogelijk om een nest met vijf

of zes jongen schoon te houden, als door deze de gebruikelijke halfvloeibare vogelontlasting wordt geproduceerd. Voor dit probleem is een vrij eenvoudige oplossing gevonden. Tijdens de hele nestperiode van de jongen wordt in de einddarm een stevig geleiachtig produkt gevormd, dat de ontlasting als een vlies omgeeft en deze zelfs tot een niet te versmeden hapje maakt. Hoe deze doelmatige aanpassing tot stand is gekomen, weten wij niet, maar we moeten wel aannemen, dat deze door selectie tot stand is gekomen.

Jongen die dit in een ver verleden produceerden, bleken een betere overlevingskans te hebben door de jongen door wie dit niet werd gedaan en op die manier kon de methode in de loop der tijden worden geperfectioneerd. Dit kan ook van de volgende aanpassing worden gezegd. Een jonge nestblijver brengt namelijk na een voerbeurt instinctief zijn achterlijf omhoog en perst daarna de opvallend-witgekleurde, in een vlies verpakte ontlasting naar buiten.

De ontlasting wordt onmiddellijk door de ouders weggepikt. Duidelijk kan men bij de studie van vogel bij het nest constateren, dat ze daarop bij wijze van spreken zitten te wachten. Tijdens de eerste zeven dagen, die jonge putters of distelvinken in het nest doorbrengen, worden alle ontlastingsbolletjes door de ouders ingeslikt. Ongeveer van de zevende tot de twaalfde dag worden ze gewoonlijk weggedragen. Tegen de tijd dat de jongen het nest verlaten (ongeveer na de twaalfde dag) wordt de ontlasting op de rand van

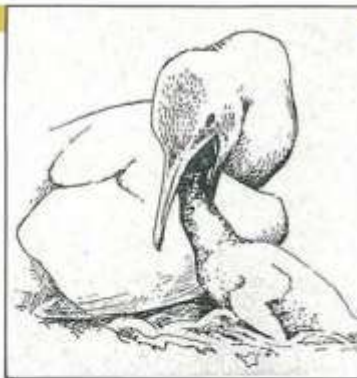

Jonge beflijsters op het nest onder het toezien oog van de ouders.

het nest gedeponereerd. De vogelouders slokken in die eerste week meer dan vijftig ontlastingspropjes per dag op.

Een bijzonder opvallende nesthygiëne wordt bij de australische liervogel gezien, waarbij het nest in een zeer vochtig milieu wordt gebouwd. Het jong draait zich na de voeding een halve slag in het nest om en perst het door een stevig vlies omgeven ontlastingsbolletje met zoveel kracht weg, dat de oudervogel dit in de lucht kan opvangen.

De ontlasting wordt dan naar een bepaalde plaats getransporteerd. In beekbeddingen heeft men zulke ontlastingsdepots gevonden, waarbij ons persoonlijk telkens weer is gebleken, dat die als regel op enige afstand van het nest zijn gelegen. Ook weer doelmatig natuurlijk, want dicht bij het nest gedeponereerde ontlastingspropjes kunnen de plaats daarvan gemakkelijk aan nestrovers veraden. Een dergelijk gedrag wordt overigens niet bij alle vogelgroepen gezien. Opvallend is dat hoog-ontwikkelde vogels als de papegaaien de verpakking van de ontlasting in een stevig vlies in het geheel niet hebben 'ontdekt'. Overigens hebben ze wel een andere oplossing voor dit zo bij uitstek urgente probleem 'gevonden'. Papegaaijongen hebben een ontlasting, die tot het moment waarop ze het nest verlaten, opvallend vochtarm kan worden genoemd. Die droogt in het

Aalscholver zijn jong voerend.

nest tot een kruimelige massa op, die absoluut geen narigheid bezorgt. De ouders kijken er dan ook in het geheel niet naar om. Verlaten de jongen het nest, dan blijkt de samenstelling van die ontlasting min of meer ingrijpend te veranderen. De papegaai-ontlasting verschilt van dit ogenblik af niet van die van andere vogelsoorten.

Het vraagstuk van de nesthygiëne toont duidelijk aan hoezeer het gedrag van ouders en jongen op elkaar is afgestemd. Wonderlijke gedragspatronen die hun oorsprong in het zenuwstelsel hebben, alsmede treffende lichamelijke prestaties (zowel van de ouders als van de jongen) blijken op wonderlijke wijze op elkaar afgestemd te zijn. Voortdurend komt hier de vraag weer naar voren op welke wijze die doelmatige aanpassingen in de loop der tijden zijn ontstaan.

Die wisselwerkingen zijn van het groot-

ste belang. De pasgeborene vogel kan een uitgesproken onharmonisch wezen worden genoemd. Wij zijn nu zo ver, dat we daaraan een tweede conclusie kunnen verbinden: **Er wordt toch een zekere harmonie bereikt doordat ouders en jongen zo geraffineerd goed op elkaar zijn afgestemd. Het is ongetwijfeld een hogere harmonie, die boven de individuen uitgaat en die bijgevoel superindividueel kan worden genoemd.** Wij moeten dit alles als een van de topprestaties van de hoger-ontwikkelde vogelsoorten beschouwen. De ontwikkeling is hier tot het hoogst-denkbare niveau gegaan.

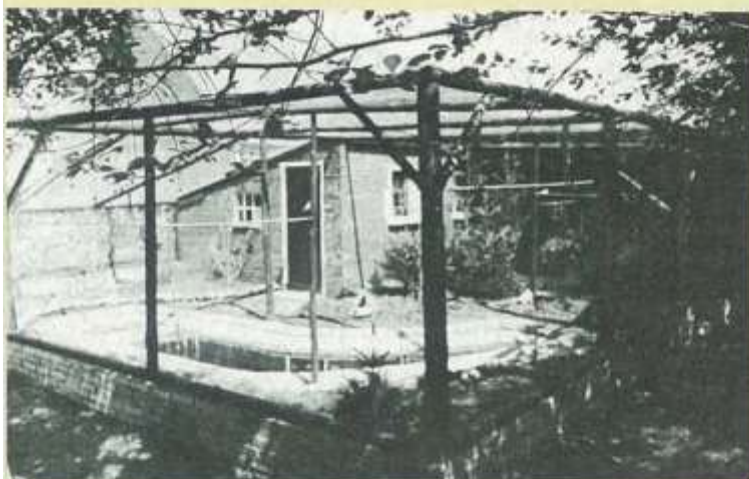
De ontwikkeling van de vogels blijkt niet alleen betrekking te hebben op de ontwikkeling van oertypen tot een rijke variatie van volwassen vogels. Bij een groot aantal groepen is ze bovendien (in eversterke mate) een wijziging van het ontwikkelingspatroon tijdens de eerste levensweken. Wij zouden dit een evolutie van de kindsheid kunnen noemen.

Treffend is weer hoe nauw hier alles luistert. In de praktijk weten we hiervan mee te praten. Bij bepaalde soorten blijkt het grootbrengen van de jongen zeker geen eenvoudig kwestie te zijn en zal men om succes te hebben zo voorzichtig mogelijk te werk moeten gaan. Wat er eigenlijk altijd op neer komt om de natuurlijke toestand zoveel mogelijk te evenaren.

Baardmannetje met jongen.

De Volière van de maand

Het idee om vogels te houden was altijd al aanwezig bij ons thuis, maar het duurde tot eind 1981 dat mijn broer ongeveer 40 kanaries had gekocht van iemand die ophield met de hobby. Toen moest heel snel gehandeld worden, want een vlieg-ruimte was natuurlijk nog niet aanwezig, maar met hulp van mijn vader en een kennis (ook een vogelvriend) werd een binnenvlucht gecreëerd in een bestaand stenen schuurtje en hier werden de kanaries ondergebracht.

In het voorjaar van 1982 werd de wens van mijn broer uitgevoerd, nl: een buitenvlucht. Deze werd aan het bestaande schuurtje aangebouwd. Eerst werd er een vijver gegraven van 1¼ meter diep welke daarna geheel met beton werd opgetrokken. Het zou eerst een klein buitenvluchtje worden, maar omdat we de beschikking kregen over enkele dennebomen, bouwden we een buitenvlucht van 7 x 7 m incl. binnenvlucht, en het geheel werd 2 m. hoog. Er werden eerst betonnen T-balken in de grond gemaakt waarop een muurtje werd gemetseld van ± ½ m. hoog.

Hierop werden balken bevestigd en werd een geraamte opgebouwd van de aanwezige dennebomen. Dit hebben we geheel bespannen met gaas.

De buitenvlucht hebben we "aangekleed" door enkele sparren, heide e.d. te planten waardoor het een zeer mooi aanzien geeft.

In de vijver werden waterplanten aangebracht en enkele goudvissen. Tot de zomer van 1983 heeft mijn broer vogels gehouden en daarna heb ik alles van hem overgenomen. Tot de zomer van 1986 heb ik kanaries en tropen gehouden maar het kweken van kanaries gaf nogal problemen. Daarom ben ik zomer 1986 overgestapt naar de parkietenkweek en dit met groot succes. 1986 leverde me van 5 span, 26 jongen. Met dit succes ga ik hoopvol met de kweek beginnen van parkieten en enkele tropen. 42 grasparkieten; 8 kanaries; 2 valkparkieten; 3 zebra-vinken; 2 rijstvogels (grijs); 2 zilverbekjes; 2 chinese dwergkwartels; 4 sierduiven en 3 goudfazanten delen gezamenlijk de volière en problemen zijn nog niet voorgekomen. Ik hoop nog vele jaren van de hobby te genieten.

A.J. Drent
Taeyewijk 4
9248 SP Siegerswoude

Groene aratinga's (*Aratinga holochlora*)

De soorten

Naast de nominaatvorm, *Aratinga holochlora holochlora*, de 32 cm grote **Groene aratinga**, zijn nog 4 ondersoorten beschreven, te weten **A.h.strenua**, **Nicaraguaanse groene aratinga**, 34 cm; **A.h.brevipes**, **Socorro groene aratinga**, 34 cm; **A.h.brewsteri**, **Brewsters groene aratinga**, 32 cm en **A.h.rubritorguis**, **Roodkeel aratinga**, 30 cm.

Over deze laatste ondersoort gaat het in dit artikel voornamelijk.

Beschrijving

Alle vijf de soorten zijn hoofdzakelijk groen van kleur. Dit groen varieert weliswaar van geelgroen tot echt donkergroen. De snavel is hoornkleurig, donkere poten en vleeskleurige oogringen. Als enige ondersoort heeft de roodkeel aratinga, de naam zegt het al, een rode veerpartij op de keelstreek. De nominaatvorm kan wat verspreide rode veren in de nek en op de kop vertonen. Bij de roodkeel aratinga is het rode veerveld niet strak omlijnd, op de keelstreek kunnen zich ook enkele gele veertjes tussen de rode bevinden terwijl die soort, net als de nominaatvorm, ook enkele verspreide rode veertjes op de kop en in de nek kan hebben.

Geslachtsonderscheid

Bij alle soorten is het vaak zeer moeilijk of in het geheel niet vast te stellen wat het geslacht van de vogel is. Tussen beide is er vaak geen kleurverschil en als dat er wel is kunnen het toch nog vogels van hetzelfde geslacht zijn die alleen wat in leeftijd verschillen.

De vorm van de kop biedt meestal wat meer zekerheid. De man heeft een wat plattere en bredere kopvorm als de pop. Zij heeft een bollere en smallere kopvorm. Bij het koppel wat wij bezitten komt de man in het totaalbeeld wat fors en attenter over. Hij zit ook meer gestrekt op de stok terwijl de pop altijd in een wat meer gedrukte houding zit. Dit laatste is natuurlijk geen maatstaf maar het leek mij interessant om dat toch te vermelden. Wil men 100% zekerheid voor wat betreft het geslacht, dan is een endoscopisch onderzoek, mits correct uitgevoerd, noodzakelijk. Voor een gezonde vogel levert een dergelijk onderzoek geen enkel gevaar op. Het bespaart u het jarenlange vergeefse wachten.

Verspreiding

De roodkeelaratinga komt voor in Oost Guatemala, El Salvador en Noord Nicaragua. Ze bewonen berghellingen tot op

hoogten van ongeveer 2600 meter, en het dorre binnenland waarin ze heen en weer trekken tussen slaap- en voedselgebieden. Dit trekken gebeurt in lawaai-erige groepen van zo'n 40 stuks. De vogels schijnen zich in de natuur erg schrikachtig te gedragen. Als voedsel nemen ze allerlei noten, zaden, bessen, bladeren en bladknoppen tot zich en vallen, net als zoveel Zuidamerikaanse parkietsoorten, ook op rijpende graanvelden.

Tekst: W. de Ruygt

Foto's: Horst Müller

De kweek

Omstreeks 1980 kochten wij twee vogels aan. Ze waren onverwant, geselecteerd op kopvorm en gehuisvest in een volière van 6 x 1 x 2 meter welke was voorzien van een aansluitend nachthok van 2 meter. De buitenvlucht was voor tweederde overdekt.

Als hoofdvoedsel krijgen ze dagelijks een portie grofparkietenzaad en regelmatig gekiemd zaad, eivoer, groen, fruit en bessen.

In de buitenvlucht werd in het overdekte gedeelte een natuurblok geplaatst van 60 cm hoog, een binnendiameter van 20 cm en een invlieglat van 6 cm doorsnede. De vogels namen dat blok direct als slaapnest in gebruik. In de loop van de jaren zijn de vogels helemaal aan de voedingstijden gewend -s'morgens zacht en s'middags hardvoer- en als die tijd is aangebroken blijven ze net zo lang aan de volièredeur hangen tot ze aan de beurt zijn. Zodra de deur geopend wordt vliegen ze weg en bekijken ze van een veilige afstand, elke dag weer, de handelingen die wij verrichten. Ondanks dat zij alles zeer nieuwsgierig volgen en alles derhalve ook binnen hun gezichtsveld gebeurt, accepteren ze eventuele veranderingen, bijvoorbeeld het aanbrengen van nieuwe takken, maar zeer matig. Toen er in 1984 een handgemaakt broed-

blok in het nachtverblijf werd geplaatst duurde het erg lang voordat ze dat hele maal accepteerden. Na enige weken gingen ze er in slapen en werd het blok in de buitenvlucht niet meer aangekeken. In 1986 begonnen we toch te twijfelen of we wel een echt koppel hadden. Het voeren en paren wat we tot dan van ze hadden gezien komt ook voor bij twee vogels van hetzelfde geslacht.

Overdag hadden we ze ook nooit in het broedblok gezien omdat het onmogelijk is die vogels, zonder dat ze ons opmerken, te observeren.

Doordat hun vlucht midden in een rij is gesitueerd, moeten we altijd minstens een deur openen om ze te kunnen bespieden en door het geluid van die open gaande deur hadden ze, zo bleek na achteraf, al lang het blok verlaten. Me onze twijfels togen we naar de familie Spenklink waarvan we de vogels hadden gekocht en besloten werd om een van de twee vogels te ruilen. Zover is het echter niet gekomen, want enkele dagen later zag mijn broer op een zeer ongebruikelijk tijdstip een van de vogels uit het nestblok in het nachtverblijf komen. Bij controle bleek het eerste totaal ongewachte ei te zijn gelegd. Wat hadden we nooit wat aan de pop gezien omdat de vogels toch altijd de nodige afstand tot de verzorger bewaren en we hadden bovendien helemaal niet meer op een eiafzetting gerekend. Dat eerste ei werd door nog 3 eieren gevolgd en wel op 5, 10 en 12 juni. Vanaf het eerste ei bleef de pop zeer vast in het nestblok. We konden wel zien, door de grote mestpropfen, dat ze er af en toe uit was geweest. De maai was heel erg waakzaam zonder agressie te zijn.

Op woensdag 2 juli werden er 2 aangepikte eieren geconstateerd, dus na een broedtijd van 24 dagen gerekend vanaf de dag dat het tweede ei gelegd is.

Uit het feit dat 2 eieren tegelijk waren aangepikt blijkt al dat het veel te droog was in het blok, dit ondanks iedere dag sproeien bovenop de volière en het blok

zelf. Die dag werd het blok dan ook meteen zeer nat gespoten, niet alleen van buiten maar ook van binnen zonder daarbij direct op de eieren te spuiten. De volgende dag was het resultaat merkbaar, uit het blok was een zacht gekrijs hoorbaar. De daarop waren er twee jongen, twee dagen later gevolgd door het derde. De tijd tussen het uitkomen van de eieren onderling doet vermoeden dat alleen de 'eerste drie eieren bevrucht waren. Het vierde ei werd op 9 juli verwijderd. Het derde, laatstuitgekomen jong was duidelijk kleiner maar naarmate het ouder werd, werd het verschil steeds geringer en toen ze uitvlogen nihil meer. Behalve met de problemen betreffende het vochtgehalte in het blok, hebben er zich geen andere meer voorgedaan zodat op 15 juli de eerste twee jongen, respectievelijk 12 en 14 dagen oud, geringd zijn geworden. Hun ogen waren toen als spleetjes geopend en bij het oudste waren er al donkere stoppels onder de huid te zien. Alle jongen hadden doorlopend goed gevulde kroppen en de ouders namen goed afwisselend zachtvoer op. Zie ook het artikel over de bronsvleugelpionussen op pagina 211, mei 1987, van dit maandblad. Op 21 juli werd het derde jong geringd en net als de vorige twee met roestvrij stalen 6 mm ringen. De pop bleef nu steeds meer buiten het blok om vaak en luidruchtig bij haar man om voedsel te bedelen wat ze dan ook altijd kreeg. De jongen groeiden goed en kwamen geleidelijk in de veren. Op 26 augustus vloog het eerste exemplaar uit. Bij het uitvliegen missen ze het kenmerkende rood en zijn over het geheel wat lichter groen dan volwassen vogels. Ook de oogring is duidelijk lichter van kleur. Op 27 augustus liet het tweede jong zich zien buiten het blok. Op de 28e zaten ze er allebei weer in.

Op 25 september hadden alle drie de jongen het nestblok echt verlaten. Ze kwamen er toen alleen nog maar in, samen met hun ouders, om de nacht door te brengen. Ze zijn al direct goed op de vleugels en ook het landen op een tak hebben ze snel door. Kort na het uitvliegen knagen ze zeer veel aan allerlei takken, sepia en piksteen. Typisch is dat de ouders, die eerst zeer weinig knaagden, nu volop meedoen en ook veel speelser zijn.

Op 4 oktober zagen we voor het eerst een jonge roodkeel hardvoer eten, enkele weken later zat het hele gezin aan het

Roodkeel aratinga

Nicaraqua aratinga

hardvoer. De hoeveelheid zachtvoer was direct na het uitvliegen beperkt van 4 maal naar 2 maal per dag. Om en nabij de kerst 1986 komen bij alle drie de jongen de rode keelveren door. Ze leven dan nog steeds in goede harmonie samen met de ouders in een vlucht. Of die situatie zo blijft als de oudervogels weer tot broeden komen zullen we moeten afwachten.

Op 13 maart van dit jaar, 1987, is er door dr. Kaal uit Amersfoort endoscopisch geslachtsonderzoek verricht; de uitslag was 2 mannen en een pop. Op een leeftijd van 36 weken zijn de vogels dus al op deze manier te sexen. Het terugplaatsen bij de ouders leverde geen problemen op. Ze slapen nog steeds met hun vijven in het blok. Dat blok is een zogenaamd balkenblok, inwendig 19 x 24 cm, invleggat 7 cm Ø en 50 cm hoog.

De balken zijn 6 cm d.k. Binnen zijn de naden afgewerkt met aluminium zodat de vogels het blok zelf niet zo snel kapot kunnen maken. Om aan hun natuurlijke behoefte om te knagen te voorzien, verstrekken we regelmatig stukken half vermolmd hout. We doen die stukken in het blok en die worden dan meestal zeer snel helemaal fijn geknaagd.

Al met al is het lang wachten geweest op een kweekresultaat. We zijn er niettemin erg blij mee en wij hopen dat dit verslag ook andere aratinga-houders zal aanmoedigen er mee door te gaan en de vogels niet al te snel weg te doen omdat ze toch niet broeden. Dit geldt trouwens voor alle vogelsoorten.

Als er meer aratinga's worden gekweekt zullen de ook meer zeldzame zoals de roodkeel voor de liefhebbers behouden blijven. Het sluiten van de grenzen in Zuid Amerika en de importbeperkingen in West Europa zullen er toe leiden dat er steeds minder 'vers' bloed binnenkomt. We zullen er voor moeten zorgen dat we ze hier en nu in onze volières kweken en wel met meerdere zodat er onverwante koppels kunnen worden samengesteld. Bij deze roep ik dan ook alle houders en kwekers van roodkeel aratinga's op om ervaringen en jongen uit te wisselen. Mijn adres is bij de redactie bekend.

Wijzigingen/aanvullingen standaard vorm en postuur-kanaries.

ALGEMEEN: Bij een aantal in deze standaard omschreven rassen komt de term "benen en pootjes" voor; U gelieve de woorden **benen en** door te halen.

Parijse Frisé (pag. 8)

rubriek pootjes wijzigen als volgt:

goed bevederde dijen, goed ontwikkelde krachtige pootjes. Gekrulde nagels, in ieder geval moet tenminste de aanzet tot krulling zichtbaar zijn.

- dekmantel niet symmetrisch, mist boeket
- vinnen niet symmetrisch
- haneveren onvoldoende of afwezig
- onvoldoende borstfrisuur
- kop/hals/onderlichaam/dijen te weinig gefriseerd
- geen krulling in nagels
- te klein
- niet raszuiver

rubriek veel voorkomende fouten wijzigen als volgt

Noordhollandse Frisé (pag. 10)

rubriek kop, hals en onderlichaam wijzigen als volgt

kop, hals en onderlichaam glad bevederd, dus **NIET** gefriseerd. Kop goed afgerond, geen aalkop en geen overhangend voorhoofd of platte schedel. Duidelijk uitkomende hals.

rubriek toelichting:

doorhalen, vervalt totaal

rubriek veel voorkomende fouten wijzigen als volgt

- frisering niet vol genoeg of niet symmetrisch
- kop, hals en onderlichaam niet glad
- kop niet rond (aalkop)
- doorgezakte pootjes
- gekruiste vleugels
- te groot of te klein
- geen goede houding
- niet raszuiver

Zuidhollandse Frisé (pag. 12)

rubriek veel voorkomende fouten wijzigen als volgt

- geen goede houding
- mantel niet symmetrisch
- vinnen niet symmetrisch
- borstfrisuur onvoldoende ontwikkeld
- kop, hals en/of onderlichaam niet glad
- kop te groot en/of te rond (geen aalkop)
- hals te kort
- gekruiste vleugels
- niet raszuiver

Gibber Italicus (pag. 14)

rubriek veel voorkomende fouten wijzigen als volgt

- geen goede houding
- kop, hals en/of onderlichaam niet glad
- frisering niet symmetrisch
- bevederde dijen
- borstbeen onzichtbaar
- kop te groot en/of te rond (geen aalkop)
- hals te kort
- niet raszuiver

Italiaanse Kleurfrisé (pag. 16)

rubriek toelichting wijzigen als volgt:

gevraagd worden effen wit, effer oranjeroed en gepigmenteerden met genoemde bijkleuren. Oranjeroedfactorige vogels van d ras dienen een zo diep mogelijke en zeker egale kleur te laten zien.

Toevoegen:

Veel voorkomende fouten zijn o.a.

- bontvorming onvoldoende/niet egale kleuruiting
- frisering niet symmetrisch
- onvoldoende frisering
- te klein
- niet raszuiver

Gekulfd Frisé (Padovanno)

(pag. 16)

rubriek KOP wijzigen als volgt: KOP/KUIF

De vrij forse kop moet voorzien zijn van een goed gevormde kuif, in de kuifvorm onderscheiden zich twee types:

1. een rozetvormige kuif met een redelijk kleine pit in het midden. De kuifveren zijn lang maar mogen niet krullen.
2. een minder duidelijke rozetvormige kuif die aan de achterzijde opstaat en a.h.w. één geheel vorm met de aanvullende nekbevedering.

de bevedering moet van een gelijk vormige kleur zijn, d.w.z. geheel gepigmenteerd ofwel geheel ongepigmenteerd (incl. de kuif). Bontvorming is niet toegestaan, ook niet in de kuif.

Een gesprende kuif dient niet als bont aangemerkt te worden, doorhalen, vervalt totaal

rubriek kleur wijzigen als volgt:

rubriek toelichting:

Toevoegen:

veel voorkomende fouten zijn o.a.

- onregelmatige of onvoldoende kuifvorm
- bontvorming
- frisering niet symmetrisch
- onvoldoende frisering
- te klein
- niet raszuiver

Scotch Fancy (pag. 22)

rubriek toelichting uitbreiden met de volgende tekst:

Bij een goede werkhouding zal de bevedering op de borst niet altijd glad liggen. Dit dient niet als fout te worden aangemerkt.

Lancashire (pag. 30)

rubriek voorkomende fouten, daar staat "onvoldoende ruwe kuif", dat moet worden:

onvoldoende en/of ruwe kuif

Border (pag. 36)

rubriek vleugels, staart en pootjes, de laatste zin uitbreiden als volgt:

De staart moet in rechte lijn gedragen worden en moet smal en kort zijn.

rubriek voorkomende fouten, toevoegen:

Fife Fancy (pag. 38)

rubriek vleugels en staart, uitbreiden als volgt:

voorkomende fouten uitbreiden met:

Raza Espagnola (pag. 40)

rubriek borst en rug, bestaande tekst vervangen door

rubriek houding wijzigen als volgt:

rubriek toelichting wijzigen als volgt:

Toevoegen:

veel voorkomende fouten zijn o.a.:

Gloster Corona/Consort (pag. 42)

rubriek vorm (romp-hals), het tussen haakjes geplaatste doorhalen, tekst wijzigen als volgt:

rubriek kuif/kop uitbreiden tot kuif/kop, hals. Tekst wijzigen als volgt:

rubriek bevedering, tekst wijzigen als volgt:

rubriek vleugels, staart en pootjes, wijzigen als volgt:

Toevoegen:

Toelichting:

Steeds vaker worden Glosters aangetroffen die in het bezit zijn van opstaande bevedering, meestal ter hoogte van de wangvlek en soms doorlopend in de nek. Dit is een ernstig bevederingsgebrek en dient als zodanig bestraft te worden.

te lange/te brede staart.

– kruisen, de aanzet van de staart moet volrond zijn, de staart zelf smal en kort. De pootjes –

– te lange/te brede staart

ranke romp zonder uitgesproken rondingen maar ook zonder platte vlakken. De schouders mogen niet uitsteken.

De vogel moet een levendig karakter tonen zonder een nerveuze indruk te maken.

Naast de ranke rompvorm en het kleine formaat zijn ook de korte pootjes een specifiek raskenmerk.

- te groot
- romp te veel rondingen
- rug en/of borst te plat
- schouders steken uit
- kop te groot en/of te rond
- te dikke hals
- pootjes te lang
- bevedering niet strak
- nerveus
- niet raszuiver

rompvorm kort en gedrongen met een brede ronde borst, ook de ruglijn dient enigszins rond te zijn, mag beslist niet vlak of hol zijn.

Bij de Corona moet de kuif van boven gezien fors, regelmatig en rond van vorm zijn met een zo klein mogelijk middelpunt (de pit) centraal op de kop. Van opzij gezien mogen door de kuif de ogen juist niet bedekt zijn. De kop van de Consort mag zowel van boven als van voren gezien goed rond en vrij fors ontwikkeld zijn met zichtbare wenkbrauwen. Dikke hals en zodanig kort dat kop en romp a.h.w. één geheel vormen. Snavel kort en kegelvormig.

Goed gesloten, compleet en onbeschadigd.

De vleugels moeten goed gesloten zijn en mogen elkaar niet kruisen. De staart smal en kort. De dijen niet zichtbaar, korte pootjes.

rubriek voorkomende fouten wijzigen als volgt:

Duitse Kuifkanarie (pag. 46)

bestaande tekst in zijn geheel laten vervallen en vervangen door:

kuif

20 pnt

De kuif dient regelmatig gevormd te zijn met een klein middelpunt (pit); aan de achterzijde is de kuif rond, naar de navel toe loopt de kuif iets puntig toe. De kuif mag wel een ovale vorm hebben, mag echter beslist niet rond zijn. Aan de achterzijde van de kuif bevindt zich een klein kaal plekje, dat is specifiek voor het ras. Is dat kale plekje hinderlijk groot dan dient dat in deze rubriek bestraft te worden.

kleur

20 pnt

De kleur van de kuif kan gepigmenteerd, ongepigmenteerd of gespenkeld zijn. Bontvorming in de kuif is niet toegestaan. De eisen die aan de kleur van de overige bevedering worden gesteld zijn gelijk aan de eisen die aan kleurkanaries van dezelfde kleurslag worden gesteld.

vorm

15 pnt

Eisen zoals gesteld aan kleurkanaries.

bevedering

15 pnt

Eisen zoals gesteld aan kleurkanaries.

grootte

10 pnt

Eisen zoals gesteld aan kleurkanaries.

houding

10 pnt

Eisen zoals gesteld aan kleurkanaries.

algemene indruk

10 pnt

Gezond, rein en ongeschonden.

Toelichting: Het eisenpakket voor dit ras is sterk toegesneden op dat wat dit ras eigenlijk is, een gekuifde kleurkanarie.

Veel voorkomende fouten zijn o.a.:

- onregelmatige, te kleine of te grote kuif
- kaal plekje in de nek te groot of afwezig
- geen juiste kleuruiting
- bontvorming, incl. verborgen bont
- niet de vorm van een kleurkanarie
- bevedering niet strak, gebroken en/of ontbrekende pennen
- te klein of te groot
- niet raszuiver

Losse exemplaren van deze wijzigingen zijn op het bondsbureau verkrijgbaar, tegen bijsluiting van 2 postzegels van 75 cent.
De Technische Commissie kleur-, vorm- en postuurkanaries.

Jacana's

Jacana's komen we maar weinig tegen in onze volières. Niet alleen omdat ze zelden geïmporteerd worden, maar ook omdat de volière aangepast moet zijn aan de levensgewoonten van de vogels.

Jacana's worden onderverdeeld bij de plevierachtigen, hoewel er ook overeenkomsten zijn met de rallen. Er zijn 6 geslachten Jacana's onderverdeeld in 7 soorten. Dit zijn achtereenvolgens:

Amerikaanse Jacana — *Jacana spinosa*

Lel Jacana — *Jacana jacana*

Kleine Jacana — *Microparra capensis*

Afrikaanse Jacana — *Actophilornis africanus*

Madagascar Jacana — *Actophilornis albinucha*

Waterfazant — *Hydrophasianus chirurgus*

(Deze vogel draagt zijn naam omdat volwassen vogels in de broedtijd verlengde staartveren hebben van ongeveer 25 cm).

Indische Jacana — *Metopidius indicus*

Australische Jacana — *Irediparra gallinacea*

Zoals aan de namen te zien is, komen de Jacana's in alle tropische gebieden van de wereld voor.

Van alle vogels hebben de Jacana's naar verhouding de langste tenen en de langste achterteennagel. De achterteennagel van de Australische Jacana kan bijvoorbeeld een lengte bereiken van maar liefst 7,5 cm. De totale lengte van deze nagel tot het einde van de nagel van de middelste voorteen bedraagt dan ook circa 20 cm. Dit heeft tot doel om over de drijvende bladeren van waterplanten te lopen. Jacana's treffen we daarom bijna nooit op 'het land aan, en met dit laatste feit zal het voor ons, vogelliefhebbers, erg moeilijk zijn om deze vogels te houden.

Een ander kenmerk van de Jacana's is het dragen van sporen aan de vleugelboeg. Deze schijnen gebruikt te worden bij het vechten.

In dit artikel zal ik de Australische Jacana of Kamparra nader beschrijven.

De Australiërs hebben er verschillende namen voor nl.: Comb crested Jacana, Lotusbird en Lilytrotter. Allemaal namen die te maken hebben met het uiterlijk of het gedrag van deze vogels. Vooral het lopen op de waterplanten heeft hem één van de populairste namen bezorgd nl.: Jesus Christ Bird.

Hun maaltijd bestaat voornamelijk uit waterplanten, inclusief de zaden, en in-

Tekst: Jos Hubers
Foto's: Jos Hubers en Cees Scholtz

sekten. Tussen het fourageren door willen ze wel eens liggend op hun zij een zonnebad nemen op een waterplant.

Als het broedseizoen nadert, worden de vogels aggressief tegenover soortgenoten. Een fragiel nestje moet de 3 of 4 eitjes dragen. Deze zijn bruin en met donkere lijntjes beschilderd. De broedtijd bedraagt ca. 3 weken. Het broeden en het

grootbrengen van de jongen wordt door beide ouders gedaan. Dit geldt zeker niet voor alle jacanasoorten. Het wijfje van de waterfazant bijv. kan wel 2 à 4 mannetjes hebben. Ze legt alleen de eieren en verder kijkt ze er niet naar om.

Wanneer de waterstand zich wijzigt of er dreigt ander gevaar dan kan het zijn dat de Jacana's hun eieren of jongen transporteren. De oudervogel zakt dan door de poten en neemt de eieren of de jongen onder de vleugels.

Een andere mogelijkheid die de vogels hebben om aan gevaar te ontsnappen is om heel stil onder water te liggen en alleen met snavel en neusgaten boven water te komen, dit houden ze als 't moet wel een half uur vol.

Tot slot wil ik nog vermelden dat we van

de Australische Jacana 3 ondersoorten kennen:

- de *Irediparra g. gallinacea* op Borneo, Timor, de Molukken en Mindanao
- de *Irediparra g. novaeguinae* op Noord en Centraal Nieuw Guinea.
- de *Irediparra g. novaehollandiae* op Zuid Nieuw Guinea en Australië.

Kleurkanaries

De standaardeisen in praktijk

Agaativoor

Het pigment van een agaativoor is zwart (eumelanine) terwijl het bruin (phaeomelanine) in de vleugeltoppen is gereduceerd waardoor er een lichte omzoming van die pennen ontstaat. Door de werking van de eerste reductiefactor of opbleekfactor lijkt ook het zwarte pigment minder zwart. De bestreping bij een agaativoor mag iets minder fijn zijn dan bij een intensieve vogel maar ook weer niet te breed en/of te lang. Ook op de flanken moet een bestreping duidelijk aanwezig zijn en wel zo kort en fijn mogelijk. Het pigment moet boven de snavel beginnen en overlopen naar de rug. De bijkleur is geel in combinatie met de ivoorfactor. Tevens dient de vogel een matige schimmelfactor te bezitten welke gelijkmatig over het gehele lichaam verdeeld moet zijn, ook boven de snavel en op de borst.

Door de werking van de ivoorfactor zal er meer geel aanwezig moeten zijn om die bijkleur goed uit te laten komen. Bij een zwakke geelfactor zal door de ivoorfactor deze gele bijkleur niet zo goed zichtbaar zijn.

Ook de werking van de schimmelfactor is belangrijk en daarmee bedoel ik niet te zwaar schimmel, ook niet te intensief.

De agaativoor dient ook het typische agaatenkenmerk te tonen, een baardtekening aan weerszijden op de hals.

Kweekadvies

A) Agaat split ivoor man maal agaativoor pop. B) Agaativoor man maal agaat pop. De mannen uit deze paring zijn allemaal split voor ivoor en de poppen agaat voor. C) Agaativoor man maal agaativoor pop.

Alle jonge mannen en poppen zijn agaativoor maar door de werking van de ivoorfactor zou het kunnen zijn dat door deze paring de bijkleur van de nakomelingen te zwak is of onzuiver, cremeachtig. De ivoorfactor is namelijk een structuur met werking op de bijkleur waardoor als het ware een verhoorning ontstaat die de bijkleur vervlakt.

Gebruik dus steeds vogels met een goede en zuivere geelfactor. Ook de pigmentbestreping kan redelijk kort en fijn zijn. Is dat niet het geval dan kan men een goudagaativoor met een lichte schimmelfactor, een fijn pigment en een goede bijkleur gebruiken om het gewenste resultaat te bereiken.

Voorkomende fouten

Pigment: Bestreping te breed en/of te

lang. Geen of zwakke flanktekening, rugdek te bruin. Baardtekening niet aan beide zijden gelijk of te zwak. Te lichte en/of te brede omzoming van de vleugel- en staartpennen. Snavel pootjes en nagels te donker.

Bijkleur: Kleur te diep, niet diep genoeg of niet zuiver. Schimmelverdeling niet egaal; te veel of te weinig schimmel. Bijkleur in flaken, dijen en onderlichaam en/of borst te licht. Wat betreft de tentoonstelling, de poppen benaderen het dichtst de standaard. De mannen zijn meestal nog wat te intensief op kop en borst en/of schouders en laten meestal wat te weinig melanine op de borst zien.

Piet Verdult

VOGEL '88

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND

Van 14 t/m 17 januari 1988
in HET TURFSCHIP te BREDA

Een échte NBV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met alle
kleurslagen van
kleurkanaries.

KALENDER 1987

De Goudvoorhoofdparkiet

De goudvoorhoofdparkieten hebben domicilie in grote delen van Zuid-Amerika. De heer Vriends schrijft in zijn fraai geïllustreerde boek "Kooien en Vliegende vogels" dat bij uitgeverij "Helmond" is verschenen, dat deze vogels ook voorkomen in het zuidelijk deel van Suriname. Het is uiteraard mogelijk dat deze parkiet zijn woongebied naar het noorden heeft uitgebreid, maar F. Haverschmidt vermeldt hem niet in zijn "List of the Birds of Surinam" en ook Meyer de Schauensee noemt in "The Birds of South-America": "vrijwel geheel Brazilië ten zuiden van de Amazone, noordelijke Paraguay, delen van Bolivia en noordelijk Argentinië. Wellicht zien deze parkieten er tegenop om de enorme Amazone over te steken! Waar ze voorkomen bewonen zij de uitgestrekte savannen en open landschappen met verspreid staande boomgroepen en bosschages, ofschoon ze ook worden aangetroffen in beboste streken. Er zijn twee ondersoorten, die voornamelijk in grootte verschillen: *Aratinga aurea aurea* (de nominaatvorm dus) heeft een lengte van 26 cm, de *A.a.najor* wordt vier cm groter. Pinter vertelt dat wanneer deze vogels alleen worden gehouden, zij spoedig tam en vertrouwelijk worden. Goede praters zijn het weliswaar niet, hoewel ze een paar woordjes spreken en een eenvoudig melodietje fluiten. De voortplanting in gevangenschap schijnt niet al teveel moeilijkheden op te leveren. In het wild zoeken de vogels een geschikte holle boom en zonder gebruikmaking van enig nestmateriaal worden de twee of drie witte eieren op de bodem van het hol gelegd. Het broeden duurt drieënhalve week; het duurt echter meer dan zeven weken voor de jongen hun donkere woning verlaten. Het "werk" wordt door beide partners gelijkelijk verdeeld: het zoeken naar een geschikte nestplaats, het uitbroeden van de eieren en het verzorgen van het kroost. Kenners beweren dat de vogels ½ winters in een buitenvolière kunnen verblijven mits er een goed nachtverblijf aanwezig is.

Meindert de Jong

Het kweken met Europese Wildzangvogel

Een dezer dagen kom ik een oude vriend tegen en we begroetten elkaar op de gebruikelijke manier met: "goeie dag, hoe gaat het met je?". Tijdens het daarop volgende gesprek zegt hij opeens: "de groet **goeie dag** is tegenwoordig niet meer juist, je kunt met die milieuvervuiling beter zeggen, **hoe lang nog?**".

Op weg naar huis, heb ik daar nog eens over nagedacht en inderdaad, die man had gelijk. Je staat er mee op en je gaat er mee naar bed, krant en t.v. berichten en dagelijks over, het klinkt ons als bekend in de oren: **Milieu vervuiling.**

Daar wil ik in dit artikel eens wat dieper op ingaan. Milieuvervuiling kunnen we in drie groepen verdelen, namelijk in lucht- water en bodemvervuiling en die zullen we even afzonderlijk bekijken.

Maar eerst dit nog even. U zult zich wellicht en terecht overigens afvragen, waarom ik in mijn artikelen reeks over het kweken met wildzangvogels ineens het probleem van de milieuvervuiling aankaart.

Wel de oorzaak is een artikel in: Het Limburgs Dagblad, over vogelliefde waarin gesteld werd dat een echte vogelliefhebber het liefst een vogel in de **vrije natuur** ziet en hoort. Dat de **houder** van wildzangvogels liefst zoveel mogelijk soorten vogels bij elkaar in een kooi stopt en waarbij de schrijver zich afvraagt of de **zogenaamde wildzangliefhebber** de vogels werkelijk lief heeft.

Deze en nog meer uitspraken van dat soort, zijn bij mij in het verkeerde keelgat geschoten en in het vervolg van dit artikel zal u een en ander duidelijk worden. E'en ding kan ik de schrijver van Krietisch Faunabeheer Limburg met klem verzekeren: "Ja, er bestaan **echte wildzangvogelliefhebbers en kwekers**".

En nu weer terug naar de milieuvervuiling, te beginnen met de luchtvervuiling. Als eerste noem ik dan de kernramp in Tjernobyl in Rusland waarvan de radioactieve stralingen tot in Amerika gemeten werden en tengevolge waarvan volgens de geleerden over dertig jaar nog mensen aan kanker zullen overlijden. Dat in landen als Noorwegen en Zweden, duizenden rendieren, elanden, schapen en runderen moesten worden afgemaakt, omdat het vlees niet meer voor menselijke consumptie geschikt was. Ook in ons land zal de radioactieve neerslag zijn tol eisen, waar we nu nog geen weet van hebben. Maar er is nog meer. Wat dacht

u van de grote industrieën in ons land (ik noem geen namen, u kent ze net zo goed als ik) die dagelijks via hun hoge schoorstenen grote hoeveelheden giftige dampen en gassen de lucht in spuien. Ergens komen die weer in de vorm van zure regen op de aarde terecht, samen met de uitlaatgassen van de drie miljoen auto's die over onze wegen rijden, daar kunt u zeker van zijn (gevolgen o.a. afstervende bossen).

Ten tweede kennen we de watervervuiling. Och u hebt het zelf gezien op de tv. In enkele weken tijds tot zes maal toe giflozingen in de Rijn te beginnen in Zwitserland bij Sandos, Basf enz. en al die troep komt in Nederland terecht en wat dan nog over is, stroomt naar de zee. Al we daar de lozingen van giftige afvalstoffen van onze eigen industrieën in rivieren en beken voegen, dan lust ik geen visje meer.

En als derde de bodemvervuiling. Onlangs werd ons via de nieuwsmedia medegedeeld, dat een vijfde van het totale oppervlak van Nederland thans verontreinigd is en het einde is nog niet in zicht. Waar zijn ze mee bezig vraag ik me we eens af als ik landbouwers, met grote sproei-installaties achter hun traktor, de graanvelden zie bespuiten en de fruitteilers met hun nevel installaties door hun boomgaarden zie rijden. Pas op, ik ga niet de beschuldigende vinger naar deze mensen uitsteken, want zij werken voor hun dagelijks brood.

Tijdens een gesprek met een groente kweker, waar ik jaarlijks mijn aardbeieren koop, vroeg ik of deze ook bespoten waren, waarop deze mij op ernstige toon verzekerde, dat **alle** groente en fruit te genwoordig bespoten wordt.

We moeten wel zei hij, de consument wel geen appel kopen waar mogelijk eerworm in zit of een krop sla met een slakje

Nu, meer dan ooit.

door Wiel Höppener.

er in, stei je voor. Alle moet er gaaf en vlekkeloos uitzien. De klant wil waar voor zijn geld.

Als ik u dan ook nog even atenderen mag op de vele plaatsen in ons land waar zware metalen in de grond zitten (al of niet illegaal gestort) waar nadien hele woonwijken op gebouwd zijn, dan kunnen we onze lol wel op. **Hoelang nog**, mogen we ons dan terecht afvragen.

Het was een triest verhaal, dat ik u tot nu toe voorgeschoteld heb, maar het was nodig dat sommige personen weer eens met de neus op de feiten gedrukt worden. Wij mensen hebben verstand (of we het gebruiken is een andere zaak), maar de vogels die nog rondvliegen in wat de vogelbeschermers zo graag **de vrije natuur** noemen, die niet weten wat milieu vervuiling is, wat is hun lot.

In een kranteknipstel van recente datum staat met grote letters: Recreatieschap zoekt oorzaak in toenemende vogelsterfte. Rupsenplaag in bossen van de Oostelijke Mijnstreek. Hele stukken bos, vooral in de Brunssummerheide, door rupsen kaalgevreten. Je duizelt als je alles hoort en ziet.

Vogels in de vrije natuur, och het klinkt zo mooi, maar wat is tegenwoordig die **vrije natuur**? Het aantal vogels in de natuur gaat met sprongen achteruit, dat is een keihard gegeven, dat kan niemand ontkennen.

Tot verleden jaar huisden in mijn eigen tuin, de zanglijster, de groenling, de kneu, de vink, de heggemus en de koolmees. En weet u wat ik dit jaar (1986) nog over heb: de merel en de huismus. Waar zijn die andere vogels gebleven? Ik heb ze niet gevangen, want ik heb nog nooit in mijn leven een vogel gevangen. De oorzaak is makkelijk te raden: de milieuvervuiling. In het voorjaar als de jongen geboren worden, zijn de oudervogels voor voedsel aangewezen op grotendeels pas bespoten landbouwgebieden. De door chemische bestrijdingsmiddelen besmette en gedode insecten, worden opgepikt en aan de nestjongen gevoerd met alle noodlottige gevolgen voor ouders en jongen.

Naast hun natuurlijke vijanden, de roofdieren en de roofvogels, vind ik de bedreiging van vergiftigd voedsel nog het ergste. Daarom durf ik te stellen: "**de vrije natuur bestaat niet meer**"!

Legio gevaren bedreigen dagelijks de nog rondvliegende vogels en hun aantal gaat zienderogen achteruit. Op een zonnige zondag in Oktober j.l. (ik heb het nog steeds over 1986) wandelde ik door de Brunssummerheide met de bedoeling om te tellen hoeveel vogels ik zou horen en zien. Na anderhalf uur was het resultaat bedroevend, geen enkele gehoord of gezien.

Daar heb ik een getuige van, we waren namelijk met z'n tweeën.

Tijdens mijn rechtzaak in Dec. 81 (goudvinken-drama) heb ik tegen dhr. A. Binsbergen van het toenmalige ministerie van C.R.M. tegenwoordig valt dat onder Landbouw en Visserij gezegd, dat we binnen een aantal jaren naar de dierentuin moeten, willen we een goudvink zien. Het begint er al aardig naar uit te zien dat ik gelijk krijg (helaas).

Vraag eens aan een willekeurig aantal mensen van 20 jaar en jonger, welke wildzangvogels er zijn en welke ze kennen en ook wel eens gezien hebben. Gegarandeerd dat ze niet verder komen als, de mus, de merel en de spreuw. Is dat niet bedroevend? Als ze meer willen zien en horen, zullen ze toch al bij een vogelliefhebber op bezoek moeten gaan. Voorlichting in woord en beeld op de scholen, is misschien nog een van de laatste middelen om de kennis van de jeugd over onze flora en fauna wat op te vijzelen.

Daarom blij ik onverkort van mening, ondanks de beweringen van de mensen van de vogelbescherming, dat de wildzangvogels in onze volleres, stukken beter af zijn. Niet alleen zitten ze beschermd tegen roofdieren en vergiftigd voedsel, maar bovendien genieten ze een verzorging, waar menig mens jaloers op zou kunnen zijn.

Natuurlijk zijn er, net zoals dat in alle hobbies het geval is, uitzonderingen. Deze lieden bezorgen de vogelliefhebber bij de gemiddelde burger een slechte naam. Ik denk hier aan de vogelvangsters (voor de handel), en de onverzadigbaren die alles pakken wat ze krijgen kunnen en die tengevolge daarvan veel te veel vgoels in een soms te kleine ruimte plaatsen. Maar dat zijn in mijn ogen dan ook geen wildzangliefhebbers, de naam verzamelaar is hier denk ik beter op zijn plaats.

De echte wildzangliefhebber, heeft maar een beperkt aantal vogels in zijn bezit en probeert daar mee te kweken. Hij is een idealist. Zijn vogels zijn gehuisvest in ruime goed beplante volieres en kweekvluchten en liefst per koppel apart. Hierdoor biedt hij zijn vogels een optimale kans om ongestoord tot voortplanting te komen.

Het deelnemen aan wedstrijden is voor de meeste wildzangkwekers niet belangrijk. Zij zijn reeds beloond als hun vogels zich bij hen thuisvoelen en tot voortplanting overgaan.

Ook als de vruchtbare jaren eenmaal voorbij zijn, worden de wildzangvogels niet opgeruimd (om het zo maar eens te zeggen). Ze blijven een goede verzorging genieten van de liefhebber en bereiken soms hoge leeftijden. (tien tot vijftien jaar is geen uitzondering)

Zo wil ik de heren van kritisch Faunabeheer maar weer eens bewijzen, dat **echte wildzang-vogelliefhebbers**, wel degelijk bestaan.

Overigens mijne heren, soortzuiver kweken (en dat doen wij) is ook een vorm van vogelbescherming en wij helpen op onze eigen manier mee, tot instandhouding van de soort, denk daar maar eens over na.

En tot slot van mijn artikel nog een oproep aan al mijn collegas wildzangliefhebbers/kwekers. Probeer zo veel mogelijk met de in uw bezit zijnde wildzangvogels soortzuiver te kweken en deze te ringen. Natuurlijk om de soorten in stand te houden, maar wat ik nog belangrijker vind, om diegenen die ons via de wet in onze hobby beperkingen opleggen en ons voorschrijven welke vogels wij wel of niet in ons bezit mogen hebben, te bewijzen, dat we met **alle wildzangvogels** willen en kunnen kweken.

Want kweken is voor onze hobby, alsook voor het voortbestaan van de vogelsoorten, van levensbelang. **Nu meer dan ooit**. Dit laatste was dan ook de titel van dit verhaal. Tot een volgende keer.

Icteridae

Tekst: Cevab
Foto's: C. Scholtz / v 't Hart.

Oranje troepiaal

In dit artikel willen we u wat nader later kennismaken met een vijftal troepialen behorende tot het geslacht Icterus. De soorten van dit geslacht zijn de eers wetenschappelijk beschreven troepialen. Icterus is latijn voor geel en geel is bij deze vogels een veel voorkomende kleur. Van daar de naam Icterus, Icteridae.

Gele troepiaal

Over troepialen is in de literatuur betrekkelijk weinig te vinden en daar waar het de naamgeving, de nomenclatuur betreft is het vaak moeilijk zoeken, er zijn nogal wat verschillen.

Troepialen worden door de vogelliefhebbers relatief weinig gehouden en alleen al om die reden zijn de kweekresultaten

navenant. Daar zijn overigens wel een paar oorzaken voor te noemen. Ze worden slechts af en toe en dan nog in kleine aantallen ingevoerd; je komt er dus weinig tegen en zoals dat met zoveel zaken het geval is, onbekend maakt onbemind.

Bovendien hebben troepialen bij de vogelliefhebbers geen al te beste naam.

Het zijn, zo men zegt, best lastige vogels. Niettemin lees je wel dat ze vrij gemakkelijk te houden zijn, weinig eisen stellen aan voeding en huisvesting en ook bijzonder sterk zijn. Dat 'lastige' slaat dan vooral op hun sociaal gedrag. Ze weten hun eigen territorium heel goed te verdedigen, vooral als er jongen zijn, en ze gaan daarbij voor weinig andere vogels uit de weg. Dit houdt in, dat de meeste

troepialen zich niet zo goed lenen voor de gezelschapsvolière, maar dat ze, zeker als er van een paar sprake is, dienen te worden gehuisvest in aparte vluchtjes. Die vluchtjes dienen wel beplant te zijn en zo'n vluchtje moet dan ook zijn voorzien van een aansluitend droog en tochtvrij nachtverblijf.

Over hun voeding kunnen we kort zijn, op een goed universeelvoer aangevuld met wat fruit en vooral levend voedsel, van meel- tot regenworm, van tor tot spin en van krekel tot sprinkhaan, blijven ze in goede conditie.

Baden doen ze graag en daartoe moeten ze dan ook in de gelegenheid worden gesteld.

Icteridae

In het algemeen zijn het de vrouwtjes die van grasstengels, rietpluimen, plantewortels en ander meestal plantaardig materiaal, omvangrijke en vaak kunstige nesten bouwen. Die nesten bevinden zich in hoge boomtoppen of, afhankelijk van de soort, in dicht struikgewas. Van sommige icterussoorten is bekend dat ze zogenaamde hangnesten maken gelijk onze wielewaal dat doet. Daaraan hebben die soorten waarschijnlijk de Engelse naam Orioles te danken. Vrijwel de meeste soorten doen dat echter niet. Hun nesten hebben wel een diepe kom, soms tot 15 cm, en zijn in totaliteit buidelvormig. Van binnen zijn die nesten gevoerd met dierenhaar, fijne zachte vezels, sprietjes en halmen.

De 3 tot 4 vaak lichtkleurige met donkere tekening voorziene eitjes worden door alleen het vrouwtje bebroed. Gemiddeld bedraagt de broedduur ongeveer twee weken. De jongen zijn naakt als ze het ei verlaten en worden met uitsluitend levend voedsel grootgebracht.

Het verschil tussen de mannetjes en vrouwtjes is bij deze troepiaalsoorten vaak erg klein.

Zoals in de aanhef van dit artikel al is gesteld, gaat het in deze om een wat nadere kennismaking met een aantal soorten van het geslacht Icterus.

De zeer fraaie kleuropnamen van de betreffende soorten, maken verdere tekst overbodig.

Afgebeeld zijn:

- 1) **Icterus icterus icterus, Oranje troepiaal**, 21 cm groot en voorkomend in een groot deel van Zuid Amerika, oostelijk Andesgebied, zuidelijk tot Paraguay en Mato Grosso en op Puerto Rico.
- 2) **Icterus icterus croconotus, Oranje troepiaal**, 21 cm groot, voorkomend in Zuidwest Guyana, Noord Brazilië, Oost Ecuador en Oost Peru.
- 3) **Icterus cucullatus, Gele troepiaal**, 21 cm groot, voorkomend in Noord Amerika, Mexico.
- 4) **Icterus wagleri, Wagler's troepiaal**, 18-19 cm groot, voorkomend van Mexico tot Nicaragua.
- 5) **Icterus parisorum, Scott's troepiaal**, 18-19 cm groot, voorkomend in het Zuidwesten van de U.S.A. en Mexico.

De Granaatastrilde.

Van het geslacht Granatina kennen we 2 soorten, de purpergranaatastrilde (*Granatina ianthinogaster*) en de granaatastrilde (*Granatina granatina*). Voor granatina wordt ook wel *Uraeginthus* gebezigd. Met de purpergranaat heb ik maar weinig succes gehad, verder dan 1 jong in 2 jaar ben ik niet gekomen, zodat ik me zal moeten beperken tot mijn ervaringen met de granaatastrilde.

De granaatastrilde komt, met een paar ondersoorten, voor in Zuid-Afrika, Namibië, Zuid-Angola, Botswana, Zimbabwe en Zuid-Mozambique. Ze leven in vrij droge savannegebieden en broeden aldaar als er volop voedsel is, dat wil zeggen bij het begin van de regentijd. Over de vogels is weinig bekend betreffende gedrag en levenswijze in het wild. Roberts vermeldt dat ze meestal paarsgevijs of in kleine groepjes rondtrekken, soms in gezelschap van blauwfazantjes. Het nest is rond, los gebouwd van grassen en bekleed met veertjes. Het wordt gebouwd tussen de 60 en 180 cm hoogte in een doornige struik. De vogels broeden van januari tot mei, leggen 3 tot 4 eieren welke wit van kleur zijn. Beide geslachten broeden en als de man de pop aflost schijnt hij vaak een veertje mee te nemen. Roberts vermeldt verder dat ze vrij algemeen zijn. Dit verhaal werd door andere auteurs keurig overgenomen, met andere woorden: Veel informatie over het leven in het wild kon ik er niet over vinden.

Het schijnt dat de vogels voornamelijk op de grond fourageren, meestal vlak bij struiken waarin ze bij onraad meteen kunnen vluchten. Ze hebben in hun moederland een Zuidafrikaanse naam, Koningsblauwsijse en een Chuana naam, Le-te en Le Bibe. (De Chuana zijn de oorspronkelijke bewoners van een gedeelte van wat nu Zuid-Afrika wordt genoemd). De temperatuur in het broedgebied varieert in de broedtijd tussen de 20 en 30

graden celsius, maar in de winter is de temperatuur flink lager, 10 tot 20 graden C. en sneeuw en nachtvorst komen in het zuiden van hun woongebied regelmatig voor.

Wat betreft mijn eigen ervaringen met deze soort: Ik ben in het bezit van 4 kweekkoppels van 2 ondersoorten. Eer koppel is duidelijk groter van formaat er wat matter en bruiner van kleur, (geldt voor de mannen) de andere mannen zijn veel dieper roodbruin van kluer. Voorlopig zal ik proberen de soorten raszuiver verder te kweken. Misschien dat ik door ruiling met andere liefhebbers verder kan zonder het risico van inteelt. Tot nu toe heb ik daar nog geen succes mee gehad. Men wil wel voor zeer veel geld misschien een koppel verkopen, en daar moet je dan nog blij mee zijn vinden ze maar door ruiling proberen de soort te versterken, nee meneer, daar hebben we geen boodschap aan, daar heb ik geen belang (lees geldelijk gewin) bij. Enfin, de tijd zal leren of hun stam zonder verbloed kan, of ze verkopen gewoon vogels die broer en zus zijn als een onverwante koppel. En dat "onverwante" zeggen ze dan met een stalen gezicht. De nieuwe eigenaar kan zich dan een jaar later gaan afvragen waarom de kiemen in de eieren steeds afsterven of waarom de jongen al na een paar dagen doodgaan. Zelf heb ik dat twijfelachtige genoeg ook eens gehad met de toen nog dun Wienerastriden. Wilt u alle kansen op

succes zo groot mogelijk maken, koop dan bij verschillende mensen een koppel en wissel de koppels onderling. Tot zover mijn gal gespuwd over die vogelliefhebbers die vooral geldliefhebbers zijn, en dat zijn er nog steeds teveel.

Terug naar de grootte van mijn 2 soorten. Het verschil in grootte hangt samen met het gebied waarin de ondersoort voorkomt.

Hoe dichter bij de evenaar hoe kleiner de soort wordt, hoe kouder het gebied hoe groter. Het heeft te maken met het feit dat vogels zelf voor hun lichaamswarmte moeten zorgen en een vogel die groot en fors is heeft naar verhouding minder oppervlak ten opzichte van zijn inhoud dan een vogel die klein is, ofwel hij zal bij koude niet al te snel afkoelen. Bij vogels die dichter bij de evenaar, of nog beter in warme gebieden leven, is er behoefte om de warmte vast te houden veel kleiner en dus kan de vogel ook kleiner van formaat zijn. (Vergelijk het maar met tijgers, een Siberische tijger is veel groter en zwaarder dan een Sumatraanse).

De koppels zijn paarsgewijs ondergebracht in grote broedkooien van 80 bij 80 bij 60 cm. Als voedsel krijgen ze een goed zaadmengsel, wat levend voer en opfokvoer met rode panicum en onkruidzaden vermengd. De temperatuur varieert van 15 graden Celsius 's nacht tot 19 tot 24 graden Celsius overdag. Als de zon schijnt loopt de temperatuur snel op. Het licht brandt 14 uur per dag en dat is zo het hele jaar.

Het grote koppel heeft na een gewening van 2 maanden het eerste nest gemaakt in een nestkastje. Die eerste ronde werden 5 eieren gelegd, maar er werd niet gebroed. Toen maar onder de meeuwen gelegd en er kwamen 4 eieren uit en de 4 jongen werden gelukkig goed gevoerd en groeiden dan ook voorspoedig op. De jongen hebben een donkere huid en wat donsveertjes. Ook bij deze soort zien we de voor sommige prachtvinken zo kenmerkende snaveltekering, met

weerschuinende papillen zodat de ouders in de donkere holte van het nest toch gemakkelijk de snavelopening van de jongen kunnen vinden. De papillen aan de zijkant van de snavel zijn blauwachtig, in de bovensnavel zitten verder nog 3 zwarte puntjes. Toen de jongen uitvlogen, zaten ze al goed in de veren. Ze zijn veel rustiger dan jongen van andere soorten, ze zitten op stok en kijken eerst waar ze naar toe willen vliegen.

Bij andere jongen, bijvoorbeeld van de rode druppel, gaat het er heel wat wilder aan toe.

Ondanks de goede vooruitzichten ging de conditie van de jongen toch langzaam achteruit. De groei bleef wat achter bij de verwachtingen en ook duurde het lang voordat ze zelf begonnen te eten.

Ziekten konden het volgens mij niet zijn, dus moest de oorzaak ergens anders gezocht worden. Op het nest werden de jongen steeds goed gevoerd maar toen ze eenmaal uitgevlogen waren, hoorde ik de jongen wel vaak bedelen. Als jonge granaten om voedsel bedelen, dan gaan ze helemaal voorover hangen, met hun borst zowat op de zitstok en dan draaien ze de kop omhoog en bewegen hun kop van links naar rechts. Misschien dat de meeuwen dat niet kenden en daarom veel slechter zijn gaan voeren toen de jongen eenmaal uitgevlogen waren; de jongen worden dan natuurlijk snel zwakker. Een andere oorzaak zou kunnen zijn dat de temperatuur in de vogelkamer te laag was, het was september en buiten was het koud en vochtig en de verwarming was nog niet aan. Verder viel me op dat ze steeds weer het nestkastje opzochten en steeds minder op stok zaten. Het nadeel van hun verblijf in het kastje overdag was ook dat ze elkaar vervuilden. Dat heb ik nog een weekje aangezien, maar ze werden steeds smeriger. Tenslotte heb ik het nestkastje maar verwijderd en heb ik een donkerstraler in de kooi gehangen en met behulp van een dimmer heb ik ervoor gezorgd dat de temperatuur onder de donkerstraler zo'n graad of 26 tot 28°C was. Dat bleek de

oplossing want binnen een paar weken knapten de jongen helemaal op en waren ze de moeite van het aankijken weer waard.

De tweede ronde was natuurlijk aalang bezig, 5 eities, maar weer werd er niet gebroed, dus maar weer onder de meeuwen gelegd; 3 bevrucht, 2 dood in de dop, 1 uit, 1 groot. Nu heb ik meteen bij het uitvliegen de lamp erbij gehangen en hoewel het jong bijna 4 weken jonger is dan de anderen, is het al groter van formaat en beter in conditie. Het laatste nestje leverde maar liefst 7 eities op, ik heb ze weer bij meeuwen moeten onderleggen, 6 bevrucht, maar dit leverde geen jongen op want tussen de vierde en vijfde dag hadden de meeuwen een echtelijke ruzie. Er werd slecht gebroed, met gevolg dat de kiemen zijn afgestorven. Het koppel granaten heb ik meteen na het leggen gescheiden, want ik hoop er ook volgend jaar nog plezier van te hebben.

Met de andere koppels granaten was ik minder gelukkig, 1 paar begon al na 6 weken broedneigingen te krijgen, er werden 3 eieren gelegd en bij het vierde ei ging het mis, legnood, en ondanks mijn ingrijpen ging het popje dood.

Van de andere 2 koppels was het ene koppel nog te jong, bij het andere was de pop duidelijk niet gediend van de man, dus heb ik de mannen maar omgeruild. Ik ben benieuwd wat het nu gaat worden.

Balts: De inleiding van de balts is het heen en weer vliegen van man en pop. Hierbij maken ze met de vleugels een hard klapperend geluid, alsof ze de vleugels extra hard slaan. Dat geluid maken ze meestal net voordat ze op de zitstok landen. Als ze op stok zitten, in elkaars nabijheid, worden zowel bij man als pop de veren in de nek opgezet en de kop naar voren gericht.

In een later stadium neemt de man een grashalm of kokosvezel in de snavel en maakt buigende bewegingen voor het popje. Daarna volgt de bevlieging. Bij de

De Granaatastrilde.

nestbouw wordt gebruik gemaakt van gedroogd gras, kokosvezel, mos, veertjes en sharpie. Het nest werd bij mij steeds in een halfgesloten kastje gemaakt.

Later heb ik nog een importkoppel van de kleinere soort kunnen kopen, zodat ik voorlopig niet bang hoeft te zijn voor in-teelt.

Pogingen om natuurbroed toe te passen zijn bij de oudere koppels later steeds mislukt maar misschien heb ik met de jongen meer succes. Als laatste wil ik nog vermelden dat de vogels in het wild worden gebruikt door de koningwida als "ouders" voor hun jongen. De eieren en jongen van de koningwida lijken dan ook zeer sterk op die van de granaat, zelfs de gekleurde papillen in de snavel van de jongen zijn gelijk van kleur.

Tekst: M. Aussems

Foto's: H. Bielfeld, A. de Bruijn en auteur

Granaatastrilde

Purper granaatastrilde

Agapornis roseicollis in lutino en cinnamon.

Nu de prijzen van de meeste mutaties dramatisch zijn gedaald, is het van belang dat de serieuze roseicollis-fokkers zich aaneen sluiten en er voor zorg dragen dat de mutaties niet verloren gaan. Vooral mutaties die als kleur niet tot de verbeelding spreken of mutaties met een overeenkomstig fenotype (uiterlijk) maar verschillend genotype (erfelijke aanleg), lopen gevaar te verdwijnen. Zo verdwijnen vaak de autosomaal recessief verervende mutaties als er autosomaal dominante of geslachtsgebonden verervende mutaties ontstaan met hetzelfde fenotype (uiterlijk). Engels grijs en de ino zijn hiervan voorbeelden. De eerste heeft als tegenhanger een autosomaal dominant verervende mutatie, Australisch Grijs, de ino heeft als tegenhanger het geslachtsgebonden verervend ino-gen. Beide zijn vrijwel volledig, zo niet volledig van het toneel verdwenen. Toch kunnen deze in de toekomst nuttig blijken te zijn. Bij de Agapornis roseicollis lopen we hetzelfde gevaar met een groot aantal mutaties, hoewel er enkele positieve ontwikkelingen zich aandienen. Een ervan is de drang bij de nieuwe generatie liefhebbers, meer achtergrond kennis te willen bezitten, niet alleen voor wat betreft de verervingsleer maar ook de andere invloedsgrootheden zoals de kleurvormingsprocessen. Dit laatste is voor de kleurenfokker van belang wil hij de juiste keuze maken bij het opzetten van kleurkombinaties. De onzinnige adviezen die door fokkers en andere soms worden gegeven in deze, spreken boekdelen. Als je alleen al naar de ontwikkelingen bij de Grasparkiet kijkt, kun je veel van hetgeen nu nog wordt geschreven terug voeren op het werk van met name Taylor en Warner, Auber, Duncker en Steiner. Vaak is echter hun werk onvolledig geciteerd, verkeerd geïnterpreteerd, overgoten met een ondeskundig sausje waardoor de zo ontstane modernere publikaties niet eens dat nivo halen van de geciteerde werken. Waarom geeft de Lacewing bij de grasparkieten nog zoveel twijfels? Of is de relatie tussen de lichaamskleur en de vleugelkleur nog onduidelijk? Zo zijn er ten aanzien van de Grasparkiet nog meer vragen te formuleren. Organisaties hebben hierin een duidelijke verantwoordelijkheid. Opvallend is dat enkele van deze problemen bij andere soorten, met name de Agapornis roseicollis wel zijn opgelost. De nieuwe generatie liefhebbers is vooral in deze sektor actief.

Het ontstaan van een groot aantal kleurmutaties bij de Agapornis roseicollis in relatief korte tijd is opvallend. Dat verschillende van deze mutaties niet zijn vastgesteld bij de Grasparkiet is eveneens opvallend. Deze laatste heeft een veel langere geschiedenis als kleurvogel dan de eerst genoemde. Het van begin af aan bij een breed publiek in de belangstelling staan van de Agapornis roseicollis, de stroom publikaties van vooral topfokkers en de financiële mogelijkheden, zijn ongetwijfeld debet aan deze stormachtige ontwikkeling.

Bij de Agapornis roseicollis zijn tenminste twee mutaties opgetreden die we cinnamon noemen de Amerikaanse en de Australische cinnamon. De Duitsers noemen deze mutaties Zimt waarmee wordt aangegeven dat het zwarte pigment in bruin is veranderd en de ogen tijdens het kippen rood zijn maar na 3 à 4 dagen donkerder worden. De ogen blijven echter lichter dan bij de wildvorm. Bij de meeste soorten vererft deze mutatie geslachtsgebonden en recessief en ligt derhalve op hetzelfde chromosoom als het ino-gen (tenminste bij de Grasparkiet, de A. roseicollis, Kakariki). Nissen (1958) geeft verminderde korrelvorming, donker (=bruin) gekleurde kleine korrels en normaal ontwikkelde, bruin gekleurde korrels (=granula). Taylor (1961), die schijnbaar het werk van Nissen niet kent, geeft voor de korrel een kleine ronde vorm, bruin van kleur. De korrelvorm bij de wildkleur is in de meeste veervelden van het normale type; langgerekte tot ovaal. Kop (1986) geeft voor de kanarie een meer langgerekte naaldachtige vorm. De korrelvorm bij parkietachtige komt sterk overeen met de vorm zoals ze zijn be-

schreven voor het Hoen en voor de Huismuis en andere zoogdieren.

De korrelvorm van de Cinnamon doet vermoeden dat we hier te doen hebben met een mutatie homoloog aan de bruinfactor bij de Kanarie, hoewel voor deze laatste een meer langgerekte korrel wordt beschreven (z.b.). (Aangezien de onderzoeken van de wildvorm en de bruinmutatie bij de kanarie van dezelfde onderzoeker stammen kan dit of onder invloed van het onderzoek zijn ontstaan of de kanarie-eumelaninekorrel eigen zijn.)

Uitgaande van veronderstelde homologie, kan gesteld worden dat de cinnamon mutatie ontstaat door een vervorming van de melanine korrel. Genoemde onderzoeken wijzen hierop. De vervorming vindt plaats doordat de kleurstofdrager, waarop onder invloed van tyrosinase de eumelanine wordt gevormd, is aangestast. Hierdoor heeft deze drager niet meer de typische open bouw, maar is vrijwel volledig ineens geschrompeld. De melanine kan zich hierdoor minder goed ontwikkelen en blijft uiteindelijk bruin van kleur. Er is dus geen sprake van verminderde tyrosinase activiteit.

Het tegenover gestelde is eerder waar. Bij o.a. de muis is vastgesteld dat de tyrosinase activiteit bij de bruine variant zelfs tot 2 maal zo hoog is als bij de wildvariant. Deze verhoogde tyrosinase activiteit is dus schijnbaar niet in staat een structuurloze drager intensief te bewerken, waardoor geen zwart maar bruin-eumelanine wordt gevormd. Het cinnamon (bruin-)gen regelt dus de dragerstructuur van de korrel, waardoor de korrelvorm rond tot rond ovaal wordt. Dit resulteert uiteindelijk in een opgebleekte lichaamskleur en een bruine tekening daar waar die bij de wildvorm zwart is.

Verskillende mutaties met een sterk gelijkend reducerend effect op de lichaamskleur zijn bij meerdere parkietensoorten waargenomen. Vaak liggen de betreffende genen op verschillende chromosomen of indien ze wel zijn gekoppeld blijken ze op verschillende plaatsen binnen het chromosoom te liggen. Meestal wordt het label, kwantitatieve of kwalitatieve reductie van melanine aan deze mutaties opgehangen. Verminderde tyrosinase activiteit wordt, zelfs bij bontvorming, als oorzaak voor het ontstaan aangegeven. Voor bruin c.q. cinnamon

gaat dat in ieder geval niet op. Voor grijsvleugels, diepovergoten, wit-vleugels vrijwel zeker ook niet eveneens als voor de reeds genoemde bonten. Fallows, verschillende pasteltype, isabelen bij sommige soorten, witte en gele zwartogen en wellicht nog vele andere mutaties kunnen we eveneens in dit rijtje plaatsen.

Bij het optreden van mutaties is het van belang, eerst de erfelijke konstitutie er van vast te stellen. Het bestuderen van de kleurveranderingen die opgetreden zijn bij de gemuteerde vogel, lijkt mij eveneens noodzakelijk.

De kleur of kleurontwikkeling van de ogen, de kleur van de huid, van de poten en snavel zijn net zo belangrijk als de kleur verandering van de veervelden. Kijk ook naar de donsveer- en naar de kleur van de kontourveer-, vleugelveer- en staartveer-onderzijde.

Leg de gekonstateerde kleurverschillen ten opzichte van een wildkleurvogel vast.

Helaas ontbreekt het ons meestal aan voldoende kennis en materiaal om verder onderzoek te doen, hoewel met behulp van een eenvoudige doch goede lichtmicroscop, al heel wat meer informatie door de mutatie wordt prijsgegeven. De feitelijke werking van het betreffende gen in het kleurvormingsproces is echter slechts na intensief, geavanceerd onderzoek vast te stellen. Helaas is de wetenschappelijke wereld voor wat deze problematiek betreft maar matig geïnteresseerd in vogels als studieobject.

De muis is een veel eenvoudiger te houden en daardoor wel intensief bestudeerd dier, wat ons veel inzicht heeft verschaft in de relatie kleurvorming en genetica.

Hoewel we heel voorzichtig moeten zijn bij het aannemen van homologiën, vooral tussen zo'n verschillende diergroepen, lijkt het toch zinvol, de bij deze diergroep verworven kennis over te hevelen naar de vogels. De onderzoeken die bij het Hoen, de duiven, parkieten en andere vogelsoorten zijn gedaan, maken duidelijk dat er grote overeenkomsten zijn in de structuur van het kleurvormingsproces en dat het erfelijk mechanisme daarachter een gemeenschappelijke uitgangsvorm voor dit systeem doet vermoeden. Open oog moeten we blijven houden voor de verschillen.

Verschillen die vooral door andere invloedsgrontheden zoals veergroei worden veroorzaakt, maar ook het kleurvormingsproces zelf kunnen betreffen.

We hadden het in de aanhef over Amerikaanse en Australisch cinnamon bij de *Agapornis roseicollis*. Welke van deze mutaties draagt de naam cinnamon ten onrechte? Proefparingen door ervaren fokkers hebben dit probleem voor een deel opgelost, hoewel bestudering van de werkelijke kleuren van de vogels, vooral op de donkere delen, al een indicatie geven. (z.o.)

We zullen het verloop van een mogelijk proefprogramma om de opgeroepen vraag te beantwoorden, eens volgen. Hoewel er snellere wegen zijn om het doel te bereiken, bewandel ik de hierna volgende om de stapsgewijze opzet ervan.

Voor Australisch cinnamon gebruik ik het symbool; as, voor Amerikaans cinnamon het symbool; am. Beide mutaties liggen op de geslachtschromosomen en zijn derhalve gekoppeld. Een derde mutatie die bij deze vogels op de geslachtschromosomen heeft plaatsgevonden is de ino-mutatie.

Deze geven we, naar internationaal gebruik als symbool de letter c. De wildallele van deze drie mutaties worden aangegeven door aan het symbool een + teken toe te voegen.

Dus; Australisch cin. = Xas, het wildallele (ongemuteerde gen) Xas⁺.

Amerikaanse cin. = Xam, het wildallele Xam⁺.

Lutino = Xc, het wildallele Xc⁺.

Aangezien de genen gelegen in de geslachtschromosomen bij de man dubbel voorkomen, en bij de pop slechts enkelvoudig, zien de formules er als volgt uit:

De formule van de Austr.cin. = man: $\frac{x^{as}}{x^{as}}$
pop: $\frac{x^{as}}{y}$

De formule van de Am.cin. = man: $\frac{x^{am}}{x^{am}}$
pop: $\frac{x^{am}}{y}$

De formule voor de lutino = man: $\frac{x^c}{x^c}$
pop: $\frac{x^c}{y^{as}}$

We zetten de paring Aus.cin. x Am.cin. op;

$\frac{x^{as+am+}}{x^{as+am+}} \times \frac{x^{as+am}}{y^{as}} = \text{man: } \frac{x^{as+am+}}{x^{as+am+}}$

pop: $\frac{x^{as+am+}}{y^{as}}$

De mannen zijn allen wildkleurig split voor Am.cin. en Aus.cin.

De poppen zijn allen Aus.cin.

De combinatie Am.cin.XAus.cin. geeft wildkleur mannen split voor Aus.cin. en Am.cin. en cin. poppen.

Aangezien uit beide combinaties geen mutatie-mannen voortkomen, mogen we konkluderen dat beide mutaties vrijwel zeker in verschillende genen hebben plaats gevonden.

Dezelfde resultaten geven de kruisingen, lutino x Am.cin. en Am.cin. x lutino, namelijk respectievelijk wildkleur/lut. Am.cin. mannen en lutino poppen en bij de tweede paring wildkleur/lut., Am.cin mannen en Am.cin. poppen.

De resultaten uit de paring Australisch cinnamon met Lutino zijn anders dan men vanuit het voorgaande zou verwachten.

Aus.cin. x Lutino geeft geen wildkleur mannen maar Aus.cin. en zoals te verwachten Aus.cin. poppen.

De paring Lutino x Aus.cin. geeft eveneens Aus.cin. mannen maar, volgens de verwachtingen wel Lutino poppen.

Onafhankelijk van het feit of de man Aus.cin. of Lutino is, de jonge mannen uit deze kruisingen blijken identiek te zijn. Wat is hiervan de oorzaak?

Uit de beschreven resultaten zouden we de konklusie kunnen trekken, dat Australisch cinnamon dominant is over Lutino. Dat zou inhouden dat beide mutaties in een en hetzelfde gen zijn opgetreden. Alleen dan kan er sprake zijn van dominantie van de ene ten opzichte van de andere.

Laten we deze proefparingen eens uitwerken.

Aangezien we ervan uit gaan dat zowel Australisch cinnamon als Lutino allelen van elkaar zijn, de mutaties in hetzelfde gen hebben plaats gevonden, moeten we naar nieuwe symbolen zoeken. Het ino-gen wordt met het c-symbool aangeduid. De zuivere vorm krijgt het symbool c, hier dus de Lutino. Voor Aus.cin kiezen we dan eveneens het symbool c met een toevoeging, c^a.

Het ongemuteerde gen is c⁺
1) Aus.cin. x Lutino: $\frac{x^{ca}}{x^{ca}} \times \frac{x^c}{y} = \text{man: } \frac{x^{ca}}{y}$
pop: $\frac{x^{ca}}{y}$
2) Lutino x Aus.cin.: $\frac{x^c}{x^c} \times \frac{x^{ca}}{y} = \text{man: } \frac{x^c}{x^c}$
pop: $\frac{x^c}{y}$

Voor de poppen is de situatie duidelijk. Z bezitten slechts één geslachtschromosoom en laten derhalve de op dat en gen voorkomende werkzame allele zien. Voor de mannen uit deze kruisingen ligt de situatie anders. Beide, bleek uit de opgezette paringen, leveren mannen met hetzelfde uiterlijk, Australisch cinnamon

In het genotype zien we echter dat ze slechts eenmaal de aanleg voor Aus.cin. bezitten en dat op het andere gen het lutino-allele "aktief" is.

Stellen we dat het Aus.cin. allele dominant is over het Lutino allele dan is het probleem opgelost. De mannen uit beide paringen zijn dan fenotypisch Australisch cinnamon en genotypisch kunnen ze de aanleg voor Lutino aan het nageslacht (poppen) overdragen.

Het lijkt me zinvol een paring uit te werken waarbij zo'n man x^c 'rokken is.

Aus.cin./lutino x lutino; $\frac{x^{ca}}{x^c} \times \frac{x^c}{y}$

man: $\frac{x^{ca}}{x^c}$ man: $\frac{x^c}{x^c}$ pop: $\frac{x^{ca}}{y}$ pop: $\frac{x^c}{y}$

We zien Aus.cin. mannen en poppen en we zien Lutino mannen en poppen in het nageslacht verschijnen. De Aus.cin. mannen zijn split voor lutino. Uit de paring van een Aus.cin./lutino man met een Aus.cin. pop komen naast mannen die Aus.cin./lutino zijn, ook zuiver Aus.cin. mannen voor. Deze paring levert, evenals de voorgaande ook Lutino en Aus.cin. poppen op.

Verdere paringen, opgezet in de praktijk bevestigen het karakter van de beide mutaties. (Brockmann/Lantermann 1986)

We kunnen dus na deze uiteenzetting konkluderen dat de zogenaamde Australisch cinnamon uitgaande van de hiervoor beschreven mutatie-werking geen cinnamon is, maar een belemmeringsfak-

tor in het tyrosinase ontwikkelingsproces, die op hetzelfde gen is gelokaliseerd als de ino-mutatie. Deze laatste verhindert volledig (vrijwel) de tyrosinase werking waardoor geen melanine wordt gevormd.

Bestudering van de zwart c.q. donkere delen van de Australisch cinnamon geven aan dat deze donker of lichter grijs zijn (Vries 1987 in P.S.). Bij de Amerikaanse cinnamon zijn deze kleuren donker of lichter bruin. Deze laatste maakt dus veel eerder aanspraken op de naam Cinnamon.

Meerdere mutaties binnen hetzelfde gen worden multiple allelomorfen of multiple alleles genoemd.

Multiple allele-series op het ino-gen komen bij vele dier- en vogelsoorten voor. Hierin is de Agapornis roseicollis zeker niet uniek. Bij de Huismus worden hele series beschreven. Ook bij de Kanarie is recentelijk zo'n serie vastgesteld (agaatsatinet) alhoewel de echte ino-mutatie nog ontbreekt (?).

Internationaal wordt voor het gen dat het enzyme Tyrosinase programmeerd (of mede programmeerd) het symbool c gekozen. De NBvV stelt voor om de z.g. Australisch cinnamon, Izabel te noemen. Deze naam is gebaseerd op het uiterlijk, die Izabelkleurig zou zijn. Het is een keuze. De Izabel kanarie is genetisch gezien evenals de Izabel zebra-vink, een heel andere vogel.

De Izabel Agapornis roseicollis krijgt het symbool ci. Het moge duidelijk zijn dat,

ter onderscheiding van alle andere, de autosomen, het symbool vooraf gegaan wordt door de letter X (in feite worden voor vogels, om de geslachtschromosomen aan te geven de letters ZZ c.q. ZW gebruikt.) In volgorde van dominantie krijgen we dan:

Xc^* = wildallele, Xc^i = Izabel, Xc = ino.

Voor de cinnamon mutatie bij de Grasparkiet wordt door Taylor en Beckman de afkorting cin gebruikt. Voor de bruinmutatie bij de Kanarie wordt het symbool z^h gebruikt (Kop 1986) en bij de Zebra-vink, z (Klören 1982).

Voor de Cinnamon Agapornis roseicollis (voorheen de Amerikaans cinnamon) is het bij de Grasparkiet gebruikte symbool cin voor de hand liggend.

Wildallele = $Xcin^*$, Cinnamon = $Xcin$.

Het is niet uitgesloten dat ook in het cinnamon-gen in de toekomst meerdere alleles "aktief" worden.

De natuur laat ons vogelliefhebbers, niet met rust. En zo hoort het ook.

door John van Eerd

NBvV-KALENDER 1988

Een zo schitterend uitgevoerde kalender voor zo weinig geld koopt u elders nergens.

Formaat 29 x 34,5 cm met 24 zeer fraaie vogelafbeeldingen in kleur.

Vastgestelde verkoopprijs slechts f 7,50

Verkrijgbaar bij uw afdeling of rechtstreeks van het bondsbureau. Voor afdelingen is de inkooprijs bij 10 of meer exemplaren f 6,00 per stuk.

Bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324, t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom. Per omgaand ontvangt u het bestelde franco thuis.

Tacazze nectarvogel Nectarvogels – Nectariniidae

Taxonomie;

Soort: *Nectarinia t. tacazze*
Ondersoort: *Nectarinia t. jacksoni*
Ned. naam: Tacazze nectarvogel.
Engelse naam: Tacazze Sunbird.

Kenmerken:

Op de foto ziet u hoe mooi het mannetje van kleur is en een kleurbeschrijving is daarom ditmaal niet nodig. Helaas zijn de verlengde staartpennen wat rafelig. Met deze verlengde staartpennen meet het mannetje 23 cm en het vrouwtje meet 14 cm. Zij is wat eenvoudiger van kleur, de hoofdkleur is olijfgrijs, de borst is witachtig, de buik gelig, de bovenstaart donkerkleurig. Zij heeft gelige wenkbrauwstrepen en donkere wangvlekken. De snavel en poten zijn beenkleurig tot zwart, bij de man zwart.

Jonge vogels lijken veel op het vrouwtje, zij hebben echter een donkere keel.

Het winterkleed van de man lijkt op het vrouwtje, echter de zwarte staart met verlengde staartveren en de metaalkleurige vleugels bezit de vogel nog. In de lichaamsbevedering zien we metaalkleurige vlekken.

Herkomst;

De *Nectarinia t. tacazze* komt in de hooglanden van Eritrea en Ethiopië voor. De *Nectarinia t. jacksoni* leeft op een hoogte van 3.200 m in Kilimanjaro. Verder in de bergen van Z. Soedan, O. Uganda, W. Kenya en N.O. Tanzania.

Voeding;

Als voeding eten zij vele soorten nectar. Hiervoor bezoeken zij de bloemen van de *Leonotis*, *Crofolaria*, e.v.a.. Bij voorkeur worden rode bloemen bezocht. Daarnaast eten zij vele soorten spinnen.

Geuld;

Zijn roep is een enkel of dubbel "tsssp", zijn gezang is een ononderbroken kwinkelerend lied wat hij vaak hoog in een boom ten gehore brengt.

Nestbouw en eieren;

De vogels maken een soort hangnest met aan de voorzijde een nestopening.

Als nestmateriaal gebruiken ze spinnenweb, grassen, lichte twijgen en ander zacht materiaal. De kleur van de eieren is lichtblauw met bruine en sepia-keurige stippen. De afmetingen zijn 21 x 14 mm.

Broedtijd;

De broedtijd kan per land verschillen en daar wil ik u speciaal op wijzen. In Abyssinië meestal mei en juni; in Kenya mei tot december, echter voornamelijk juni, oktober en november, soms zelfs in februari; in N. Tangayika januari en februari.

Tenslotte;

Deze vogels worden zelden ingevoerd. Toch is het de moeite waard ze ook eens onder uw aandacht te brengen. Bezit u deze vogels, probeer er mee te fokken, straks is het te laat en ziet u deze vogels helemaal niet meer, of alleen in een natuurfilm of op de televisie.

Geraadpleegde literatuur;

African Handbook of Birds – series I – vol.2
Pread and Grant – 1960.
A field guide to the birds of East Africa – Williams and Arlott – 1982.
Check – List of Birds of the World – Peters – 1967.

Tekst: G.M. Essenberg

Foto: H. Bielfeld.

Verspreiding: *C.g. grammacus*, USA en Mexico; *C.g. strigatus*, Zuid-west Canada, Mexico en Guatemala.

Van oorsprong zijn deze ongeveer 14 cm grote vogels bewoners van het steppen-gebied; uitgestrekte met wilde grassen begroeide vlakten, maar ze komen nu ook talrijk voor op weiden, mais- en katoenvelden.

Het zijn van nature vrij schuwe vogels, echter levend in de nabijheid van de mens is dat schuwe gedrag voor een goed deel verdwenen. Van stro, grashalmen en dierenhaar worden de nestjes gebouwd, veelal op de grond, althans waar het nog echte steppenbewoners zijn, elders ook in bomen en struiken. Die nestjes zijn stevig en komvormig. Die stevigheid verkrijgen ze vooral doordat ze aan de buitenkant worden bekleed met plantenwol. De nestkom wordt in het algemeen gestoffeerd met paardehaar. De 4 tot 6 eitjes waaruit een gemiddeld

legsel bestaat, zijn rozeachtig van kleur en vertonen violetkeurige vlekken en donkere spatten en haaltjes. Het voedsel van deze leeuwerikvinken bestaat uit insecten, rupsen, vlinders, zaden en bessen. Vooral in de broedperiode wordt erg veel levend voedsel opgenomen.

De zang is veeleuidig te horen, ook buiten de broedtijd, en klinkt zeer melodieus. Het is vanwege de zang dat deze vogels heel vaak door de plaatselijke bevolking als kooivogel wordt gehouden. Ze worden dan gevoed met gierst, gras- en onkruidzaden, een enkel wormpje en wat groen.

De laatste jaren zijn er wat van deze qua kleurstellingen niet zo opvallende maar wel fraai getekende vogels ingevoerd. Van kweekresultaten, althans recente, hebben wij nog niets vernomen. Ze zijn echter zeer wel haalbaar. Al eerder zijn deze vogels in volieres met succes tot voortplanting gekomen.

Ervaringen met Roodkuif kardinalen

In januari 1986 ben ik lid geworden van de vogelvereniging in Opmeer en in datzelfde jaar deed ik voor het eerst mee aan de tentoonstelling. Ik werd met een open klas roodkuifkardinaal kampioen. Dat was voor mij toch wel een stimulans om er alles aan te doen een pop roodkuifkardinaal te bemachtigen en trachten om met deze vogels te kweken. Na heel veel gezocht lukte het mij er een te vinden en deze pop werd gelijktijdig en samen met de man gehuisvest in een vlucht van 2 x 2 x 2 meter. Die vlucht is beplant met coniferen, kastanje en vlier, en wordt tevens bewoond door zebrovinken, japanse meeuwen, japanse nachtegalen, blauwfazantjes en twee kwartels. Dit harmonieerde overigens erg goed.

Een week nadat ik de kardinalen in de vlucht had geplaatst, zag ik de vogels met strootjes vliegen. Als nestplaats verkozen ze een nestbakje van 15 x 15 x 5 cm. Op 17 mei is het eerste ei gelegd in het met hooi en uitgeplozen touw gevulde nestbakje en op 19 mei zag ik dat het derde eitje was gelegd. Na 13 dagen broeden zijn twee jongen geboren, het derde eitje bleek onbevrucht te zijn. Ik voerde de oudervogels zaden, meelwormen, buffalowormen, pinky's en krekels en de jongen werden daar door de oudervogels goed mee gevoerd. Toen ze vijf dagen oud waren heb ik ze geringd; ringmaat 4 mm. Op een leeftijd van ruim twee weken vlogen beide jongen uit en werden nog ongeveer drie weken door de oudervogels gevoerd. Ze hebben zich inmiddels tot mooie vogels ontwikkeld en ik ben daar best wel een beetje trots op.

Bart Verlaat, 14 jaar, De Weere NH.

ERVARINGEN MET... Roodrugparkieten

In het voorjaar van 1982 trof ik bij een kennis roodrugparkieten aan en ik was er meteen weg van. Ik hield al vogels maar de volière moest voor het houden van parkieten wel wat worden verbouwd. Zo ontstonden er zes vluchtjes van 1.50 x 1.00 x 0.70 m met aan de buitenkant broedblokken van 25 x 25 x 35 cm. Aansluitend bevond zich een buitenvolière. Toen het zover was heb ik een koppel roodrugparkieten aangeschaft en naar later bleek was het een goed koppel. Al vroeg in het jaar schakelde ik de verlichting in om te komen tot dagen van 16 uur. De binnenruimte werd verwarmd tot ongeveer 10°C. Eind januari werden de eerste eieren gelegd. Het legsel bestaat gemiddeld uit 4 tot 6 eieren die ongeveer

25 dagen werden bebroed. Op een leeftijd van ongeveer 7-8 dagen kunnen de jonge roodruggen worden geringd met ringen van 5 mm. Drie weken later verlaten de jongen het nest. Aanvankelijk is het dan een wild gefladder maar dat gaat gauw over en drie weken na het uitvliegen zijn ze helemaal zelfstandig. Om de oude vogels gelegenheid te geven weer tot broeden te komen, haal ik de jongen bij hen vandaan. Als het goed weer is laat ik ze in de buitenvlucht vliegen. Die buitenvlucht is 5.00 bij 3.00 meter en 2.50 meter hoog. Het is een prachtig gezicht als die volière met een groot aantal roodruggen is bevolkt. Het is een gekibbel van jewelste maar tot echte vechtpartijen is het gelukkig nooit gekomen.

Naast een goed in de handel verkrijgbaar zaadmengsel verstrekt ik de vogels eivoer en een ruim aantal onkruiden zoals distelknoppen, toppen van brandnetel, vogelmuur, paardebloem, grassen, wilgenknoppen, gekiemd zaad, 5 tot 10 meelwormen, sepia, mineralen en grit. Ik voer de vogels altijd op dezelfde tijd en gerantsoeneerd. Twee maal per dag krijgen ze schoon drinkwater.

Twee keer per jaar geef ik de vogels een ontwormingskuur. Ik ben zo gelukkig dat ik met mijn eigen kweek roodruggen al vele goede resultaten heb behaald op de tentoonstellingen en vandaar ook dat ik deze parkieten meer dan de moeite waard vind.

J. Wijt, Rossum.

Enterse vogelvrienden schenken volière

Enter: Woensdag 15 juli werd door de Burgemeester A. Lieuwen van de gemeente Wierden, namens het bestuur en leden van de Enterse vogelvrienden de dorpsvolière symbolisch in ontvangst genomen en overgedragen aan de inwoners van het dorp Enter. Deze volière is geplaatst nabij het bejaardenhuis "Het Reggedal" zodat ook de bewoners van dit tehuis er een prachtig uitzicht op hebben, maar ook de Enterse bevolking en de bezoekers aan het klompenmuseum en het Buisjan huisje kunnen zich een tijdje vermaken met het kijken naar de levendigheid die er in deze volière steeds aanwezig is.

De Enterse vogelvrienden organiseren al bijna 15 jaar achtereenvolgende nationale tentoonstellingen, welke door de middenstand van Enter goed wordt gesponsord door middel van advertenties in de katalogi en giften voor de tombola. De bevolking toont tijdens de tentoonstellingsdagen eind oktober ook steeds een goede belangstelling voor de vogelliefhebberij. Het bestuur van de Enterse vogelvrienden meende dan ook eens iets aan deze gemeente terug te moeten doen en kwam met een plan voor een dorpsvolière op de ledenvergadering. Dit plan kreeg direct de goedkeuring om met de

gemeente uit te werken. Van deze kant werd vanaf het begin vlot de medewerking verleend, zodat het snel kon worden gerealiseerd.

Door leden van de Enterse vogelvereniging werd de onderbouw van steen in elkaar gemetseld en de stalen volière er op

geplaatst. De bevolking van de volière, bestaande uit parkieten, kanaries, rijstvogels, zebra-vinken en andere tropische vogels en een stel kwartels, werd door de leden van de Enterse vogelvrienden gratis beschikbaar gesteld.

5e PSC KAMPIOENSCHAPPEN
VSW Hal Noord VEENENDAAL
25-26 september 1987.
Verwacht 2500 kromsnavels.

2de NAT. PAPAGAAIENSHOW
Diergaarde Blijdorp
ROTTERDAM
23-24-25 oktober 1987.
Verwacht 200 papagaaien.

ROODSNAVEL KITTA

(*Urocissa erythrorhyncha*)

Niet minder dan zo'n 60 cm groot zijn deze fraaie in China, Assam en het Himalayagebied voorkomende vogels welke behoren tot de familie der kraaien.

Ze leven van vruchten, insecten en kleine diertjes waaronder ook jonge vogels. Van twijgen en halmen bouwen ze een nest waarin 4 tot 5 eitjes worden gelegd die groenachtig van schalkleur en bezet zijn met bruine vlekjes.

De hoofdkleur is fraai blauw. Kop en nek zijn zwart. Op het midden van de kop begint een witte streep die doorloopt over de achterkop en nek tot op de mantel. De onderdelen zijn witachtig van kleur met een blauwe waas. De lange staart is blauw met witte punten, vleugels en rug blauw. Snavel en poten zijn oranje van kleur.

De kweek

In de volière van H.L. Vreugdenhil te Broekland is een paartje van deze kitta's gehuisvest. De volière is beplant met vlier en sparretjes. Daarin staat verder nog een dode zware wilgenstronk welke ongeveer anderhalve meter hoog is. Het is die wilgenstronk welke de basis vormde voor het Kitta-nest. Daar bovenop legde Vreugdenhil een hoeveelheid hooi en daarop een laag van in elkaar gestoken takken. Nadat de vogels al veelvuldig met het nest kennis hadden gemaakt, en het kennelijk als wieg accepteerden, werd op 3 april 1986 het eerste ei daarin

gelegd. Dat ei werd nog door een vijftal eieren gevolgd, totaal dus zes stuks welke allen bevrucht bleken te zijn.

Alleen de pop broedde en na 16 dagen zulks trouw te hebben gedaan zijn er vijf jongen geboren. E'en ei kwam niet uit. De jongen waren naakt en hadden een rozerode huidskleur. Beide oudervogels voerden en als voedsel kregen ze geëxpandeerde hondebrokken, gehakt, muizen en mussen. Ze groeiden voortreffelijk en toen ze ongeveer 6 dagen oud waren konden ze worden geringd; ringmaat 7 mm.

De man, die normaal als het ware handtam is en de meelwormen uit de hand eet, is gedurende de broedperiode behoorlijk agressief. Hij durft ook zonder meer de verzorger aan te vallen. In 1985 heeft de man kitta zelfs een Lady Amherstfazant haan, welke voordien zonder enig probleem in dezelfde volière verbleef, afgemaakt. Vogels dus die je gedurende een bepaalde periode wel met de 'handschoen' moet aanpakken. Met hetzelfde gemak eten de oudervogels overigens ook hun jongen op en het is om die reden dat toen de jongen ruim een week oud waren, ze verder met de hand zijn grootgebracht. Dit verliep zeer goed en ze groeiden uit tot heel mooie exemplaren. Met deze kitta-soort zijn al meerdere kweekresultaten behaald. In de jaargang 1980, op pagina 168, vind u een nog wat uitgebreider verslag.

Weet u dit?

TENTOONSTELLINGSTIPS

Voor het wetslagen van een tentoonstelling is het van groot belang dat de inzenders hun vogels streng selecteren en alleen vogels inzenden die in goede conditie en aan de TT-kooi gewend zijn; dat het bestuur de betreffende keurmeesters tijdig een herinneringsbrief stuurt; tevens zorgdraagt voor een complete en goed uitgewerkte blinde lijst en voor voldoende keurbriefjes van alle te keuren vogels; dat vooraf in de ledenvergadering of in het aan de inzenders toe te sturen TT-reglement duidelijk het prijzenschema en de indeling van het bondskruis wordt bekend gemaakt; dat er gebruik wordt gemaakt van de voorgeschreven TT-kooien; dat er geen vogels met gekleurde ringen ter keuring worden voorgedragen en dat er een katalogus naar het bondsbureau wordt gezonden. Vaak tijdens de TT goede propaganda voor de liefhebberij en probeer voor ledenwerving uw afdeling sterk te maken. Veel succes!

VOGELMARKTEN

Afdelingen die een vogelmarkt organiseren dienen er streng op toe te zien dat de aan te bieden vogels in goede conditie zijn en behoorlijk zijn gehuisvest. Tracht er ook aan mee te werken dat er over de betreffende vogels zo veel mogelijk goede informatie wordt verstrekt.

BESTELLINGEN CENTRAAL MAGAZIJN

Plaats uw bestelling van materialen die u voor uw TT nodig heeft vooral tijdig en draag zorg voor een gelijktijdige betaling. Vergeet daarbij niet de portkosten te betalen. Raadpleeg de prijslijst en vul nauwkeurig uw bestellijst in; zonder daarover de betaling te hebben ontvangen, kunnen wij geen bestellingen afwerken. Ook willen we u nog wijzen op de fraai uitgevoerde OORKONDEN waarvan is gebleken dat die door de inzenders/prijswinnaars zeer worden gewaardeerd.